

**Kouluyhteisöohjaaja**  
**-yhteisöllisyyden vahvistaja Niemistön koulussa-**

Elsi Leppämäki  
Opinnäytetyö  
Humanistinen ammattikorkeakoulu  
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op  
11/2009

**HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU**  
**Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma**

**OPINNÄYTETYÖN TIIVISTELMÄ**

<b>Työn tekijä:</b> Elsi Leppämäki	
<b>Työn nimi:</b> Koulu yhteisöohjaaja - yhteisöllisyyden vahvistaja Niemistön koulussa	
<b>Työn ohjaajat:</b> Jaana Kyllönen ja Regina Pesonen	<b>Sivumäärä:</b> 59
<b>Tiivistelmä</b> <p>Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää koulu yhteisöohjaajan tarvetta Niemistön koulussa Seinäjoella sekä pohtia koulu yhteisöohjaajan työnkuvaa. Koulu yhteisöohjaaja on vielä melko tuntematon käsite Suomen kouluissa ja asiaa koskevaa tutkimusaineistoa tai -kirjallisuutta on olemassa hyvin vähän. Tutkimuksessa tarkastellaan koulu yhteisöohjaajan roolia, tehtäviä ja tarvetta Niemistön koulussa. Tutkimuksessa pohditaan myös laajemmalla tasolla koulu yhteisöohjaajan toiminnan tarkoitusta ja työn sisältöä. Tutkimusta varten on toteutettu kaksi erillistä kyselyä joiden tuloksia tarkastellaan ja analysoidaan tässä tutkimuksessa. Ensimmäinen kysely osoitettiin Niemistön koulun opettajille ja koulunkäyntiohjaajille. Toinen kysely osoitettiin Niemistön koulun oppilaiden vanhemmille. Kyselyt pitivät sisällään kysymyksiä koskien yhteisöllisyyden tärkeyttä, opettajien työmäärää, oppilaiden koulunkäyntiä ja koulu yhteisöohjaajan tarvetta. Tulokset osoittivat, että sekä Niemistön koulun opettajat ja koulunkäyntiohjaajat että Niemistön koulun oppilaiden vanhemmat pitivät yhteisöllisyyttä tärkeänä ja koulu yhteisöohjaajan työtä tarpeellisena.</p>	
<b>Asiasanat:</b> Koulu yhteisöohjaaja, yhteisöllisyys	

**ABSTRACT**

<b>Author:</b> Elsi Leppämäki	
<b>Title:</b> School community counsellor - advocate of the sense of community at Niemistö school	
<b>Tutors:</b> Jaana Kyllönen and Regina Pesonen	<b>Number of pages:</b> 59
<b>Abstract</b> <p>The purpose of this thesis is to investigate the need of a school community counsellor at the Niemistö school in Seinäjoki. School community counsellor is yet a quite unfamiliar concept in Finnish schools and there is only very little of research material or literature about the subject. This thesis reviews the role, tasks and need of a school community counsellor at the Niemistö school. This thesis also discusses about the purpose and content of the work of school community counsellor in more general level. Two separate surveys were implemented for this thesis. Results of those surveys will be reviewed and analyzed in this thesis. The first survey was addressed to the teachers and classroom assistants. The second survey was addressed to the parents of the pupils of Niemistö school. The surveys included questions about the importance of sense of community, teachers' workload, pupils' behaviour and the need for a school community counsellor. The results show that both the teachers and classroom assistants in Niemistö school and the parents of the pupils of Niemistö school considered the sense of community to be important and thought that work of school community counsellor would be useful.</p>	
<b>Keywords</b> School community counsellor, sense of community	

## SISÄLLYS

1. JOHDANTO .....	6
2. OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT .....	7
2.1 Kouluyhteisöohjaaja käsitteenä .....	9
2.1.1. Kouluohjaaja .....	10
2.1.2. Yhteisöohjaaja .....	11
2.2 Yhteisöllisyys ja sen vahvistaminen .....	11
2.3 Kouluyhteisöohjaajan rooli ja tehtävät koulujärjestelmässä – nykytilanne .....	16
2.4 Sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä kehittävä projekti .....	17
3. OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS .....	19
3.1 Opinnäytetyön tarkoitus .....	19
3.2 Aineiston keruu ja analysointi .....	19
3.3 Eettisyys ja luotettavuus .....	22
4. TULOKSET .....	23
4.1 Opettajille ja koulunkäyntiohjaajille osoitettu kysely .....	23
4.1.1 Työympäristö ja kouluyhteisö .....	23
4.1.2 Yhteisöllisyyden merkitys .....	26
4.1.3 Oppilaiden hyvinvointi ja käyttäytyminen .....	27
4.1.4 Kouluyhteisöohjaajan työskentely .....	29
4.1.5 Kouluyhteisön kehittäminen .....	31
4.2 Oppilaiden vanhemmille osoitettu kysely .....	32
4.2.1 Koti ja kouluyhteisö .....	33
4.2.2 Yhteisöllisyyden merkitys .....	36
4.2.3 Oppilaiden hyvinvointi ja käyttäytyminen .....	38
4.2.4 Kouluyhteisöohjaajan työskentely .....	41
4.2.5 Kouluyhteisön kehittäminen .....	43
5. TULOKSIEN ANALYSOINTI .....	44
5.1 Opettajien ja koulunkäyntiohjaajien näkökulma .....	44
5.2 Oppilaiden vanhempien näkökulma .....	47
6. POHDINTA .....	51

7. KEHITTÄMISEHDOTUKSET JA HAASTEET ..... 55

LÄHTEET ..... 58

LIITTEET (2 kpl)

LIITE 1: Niemistön koulun opettajille ja koulunkäyntiavustajille osoitettu kysely

LIITE 2: Niemistön koulun oppilaiden vanhemmille osoitettu kysely

## 1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheen valinta ei tuottanut minulle vaikeuksia, koska projektiopintojeni aihe antoi selkeän suunnan opinnäytetyölleni. Projektiopinnoissani toteutin Niemistön koululle projektin, jossa selvitin miten koulu yhteisöohjaaja voisi toimia koulussa osana koulun henkilökuntaa. Aihe on hyvin uusi, erityisesti ala-asteilla sekä Seinäjoen alueen kouluissa. Koulu yhteisöohjaaja -työnimikettä ei ole toistaiseksi käytössä missään Seinäjoen kouluissa. Koko Suomessakin kyseiset työnimikkeet ovat toistaiseksi erittäin harvinaisia.

Nimikkeensä mukaisesti koulu yhteisöohjaaja ohjaa ryhmiä koulussa ja järjestää ryhmäyttämiseen, yhteishenkeä ja erityisesti yhteisöllisyyttä vahvistavia tapahtumia ja toimia koulussa. Ne voivat olla esimerkiksi isoja tapahtumia, joihin koko koulun oppilaat ja oppilaiden perheet osallistuvat. Ne voivat olla myös pienempiä luokka- tai ryhmäkohtaisia ryhmäyttämisiä. Tapahtumien ja toimien tarkoitus on vahvistaa yhteisöllisyyttä koulussa.

Yhteiskunnassamme on kauan ollut esillä individualismi, yksilökeskeisyys. Yhteiskuntamme vaikuttaa olevan entistä enemmän keskittynyt yksilölliseen suorittamiseen, sen ihannointiin ja yksilöllisen menestymisen arvostamiseen. Yhteisöllisyys on jäänyt selvästi taka-alalle. Tällainen kehityssuunta on huolestuttava. Tarvitsemme toki vahvoja yksilöitä yhteiskuntaamme, mutta toimivan ja turvallisen yhteiskunnan perusta vaatii enemmän kollektiivisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tämän avulla yksilöt pärjäävät paremmin omassa elämässään ja yhteiskunnassamme.

Taustoitin aihetta tutkimuksessa kertomalla koulu yhteisöohjaajan käsitteestä ja kyseisen työn nykytilassa. Kerron myös yhteisöllisyydestä, sen tärkeydestä ja sen vahvistamisesta. Tulen kertomaan tarkasti mitä tutkimukseni sisälsi ja millaisiin tuloksiin päädyin kyselytutkimuksien kautta. Lopulta analysoin keräämäni aineistoa ja pohdin aiheen kehitysmahdollisuuksia.

## 2. OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

Kansalaistoiminnan ja nuoristyön koulutusohjelmasta valmistuu yhteisöpedagogeja, jota alaa itse opiskelen. Tämä kymmenen vuotta vanha nimitys on melko tuntematon, vaikka työskentelymahdollisuudet ovatkin laajat. Opintojen suuntautumisvalinta on luonnollisesti seurausta opiskelijan kiinnostuksen aiheesta. Samoin se vaikuttaa usein suoraan siihen, mille alalle ja millaiseen tehtävään tulee päätymään. Yhteisöpedagogina voi työskennellä monissa kasvatusalan, opetusalan, sosiaalialan ja järjestötoiminnan tehtävissä.

Opintojeni aikana sain enemmän tietoa siitä millaisiin työtehtäviin voimme sijoittua valmistuttuamme. Koululaitos ei tällä hetkellä tarjoa yhteisöpedagogeille täysin heidän omaa koulutusta vastaavaa työtä. Yhteisöpedagogien kouluissa suorittamat työharjoittelujaksot ovat sisältäneet enimmäkseen koulunkäyntiohjaajalle normaalisti kuuluvia työtehtäviä. Yhteisöpedagogin suuntautumista ei ole siten juurikaan vielä osattu hyödyntää kouluissa. Koulunkäyntiohjaajille on olemassa oma ammattikoulutusohjelma, josta valmistuu päteviä koulunkäyntiohjaajia. Korkeakoulututkinnon suorittanut yhteisöpedagogi pystyy toki toimimaan kouluissa koulunkäyntiohjaajana mutta mielestäni se ei tarjoa yhteisöpedagogeille mahdollisuutta toteuttaa saamaansa koulutusta ja luovuutta työssään. Koulunkäyntiohjaajilla on erittäin selkeä rooli kouluissa ja mielestäni yhteisöpedagogi on ylikoulutettu tekemään koulunkäyntiohjaajan työtä, jonka saa ammattikouluohjelman kautta tai usein ilman koulutustakaan.

Halusin löytää opinnäytetyölleni sellaisen aiheen, jonka tutkimustuloksista olisi hyötyä itselleni omassa työelämässäni sekä muille yhteisöpedagogeille, valmistuneille tai vasta koulutuksessa oleville. Minulle oli tärkeä löytää aihe, jota tutkimalla koen voivani vaikuttaa positiivisesti lasten ja nuorten kasvatukseen ja siten tekeväni tärkeää työtä. Yhteisöllisyys on noussut tärkeänä asiana esille yhteiskunnassamme ja siitä puhutaan yhä enemmän opetus- ja sivistyspolitiikassa. Kouluissa tätä yhteisöllistä vahvistamista ei ole vielä erillisenä toimintatapana juurikaan huomioitu. Kouluissa yhteisöllisyys on osa tavallista koulupäivää, mutta yhteisöllisyyden merkitykseen, kehittämiseen ja sen paranta-

miseen liittyviin toimintatapoihin ei erityisesti kiinnitetä huomiota. Tässä opin- näytetyössä halusin tutkia Niemistön ala-asteen koulun opettajien, koulun- käyntiavustajien ja koulun oppilaiden vanhempien mielipiteitä koskien yhteisöl- lisyyttä Niemistön ala-asteella. Halusin selvittää miten tärkeinä tutkimusryhmä kokee yhteisöllisyyden ja mitä mieltä he olisivat erillisestä koulu yhteisö- ohjaajasta koulussa, jonka erityisenä tehtävänä olisi yhteisöllisyyden vahvis- taminen.

Projektiopintojeni kautta kiinnostuin entistä enemmän koulu yhteisö ohjaajan toimenkuvasta ja hänen sijoittautumisesta koulumaailmaan. Kouluohjaaja -nimikkeellä työskenteleviä henkilöitä on jo Suomen kouluissa, joskin koulu- ohjaaja on edelleen melko tuntematon käsite monille kouluille, varsinkin ala- asteen oppilaitoksille. Kouluohjaajat ovat tunnetumpia yläasteen kouluissa, joissa heitä on töissä enemmän. Näin todetaan myös Humanistisen ammatti- korkeakoulun Syksy 2008 - uutiskirjeen artikkelissa *Vierelläkulkijoita koulu- päivään – koulujen yhteisöllisyyttä rakentamassa*, jonka ovat kirjoittaneet leh- torit Tarja Jukkala, Johanna Kuivakangas ja yliopettaja Kimmo Lind Huma- nistisesta ammattikorkeakoulusta.

Artikkelissa haastateltu Marjo Kolehmainen kertoo seuraavasti omasta työtehtävästään: ”Olen aikuisen silmä ja korva koulun käytävillä jalkautuneena lasten ja nuorten keskuuteen. Näen oppilaan erilaisin silmin kuin opettajat, koska tehtäväni ei ole kiinnittää huomiota hänen oppimiseen, vaan pikem- minkin kiinnittää huomiota hänen elämänhallinta- ja sosiaalsiin taitoihinsa. Koetan tukea häntä sen mukaan, mikä näyttää tarpeelliselta, että hän jaksaisi käydä koulua, opiskella ja omaksua hänelle tärkeitä asioita”. Marjo Kolehmainen on yhteisöpedagogi, joka on työskennellyt ylä-asteella koulu- ohjaajana vuodesta 2005. (Jukkala, Kuivakangas & Lind 2008.)

Yllä viitattu artikkeli oli yksi minulle tärkeä kannustin lähteä tekemään opinnäytetyötäni koulu yhteisö ohjaajasta ja hänen sijoittumisesta ala-asteen koulussa. Pidän tärkeänä että yhteisöllisyyteen kiinnitetään huomiota jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen kasvatuksessa koska tällä olisi



suuri merkitys lapsen elämälle. Mielestäni on tärkeää että jo ala-asteella huomioidaan yhteisöllisyyden merkitys ja erilaisten yhteisöllisyyttä vahvistavien toimien tekeminen. Tämä luo ja rakentaa lapsille turvallista yhteenkuuluvuutta, joka auttaa ja tukee kasvun ja kehityksen eri vaiheissa.

Lapset ja nuoret tarvitsevat turvallisen ja vakaan kasvuympäristön. Tällaisissa olosuhteissa kasvaneilla lapsilla on hyvät mahdollisuudet kehittyä tasa-painoisiksi ja itsenäisiksi aikuisiksi, osaksi yhteiskuntaamme. On tärkeää että jokainen yhteisöön kuuluva myös tuntee kuuluvansa kyseiseen yhteisöön. Mitä vahvempi yhteisö on, sitä vahvempi on yleensä yhteisöllisyyden tunne. Hyvässä ja turvallisessa yhteisössä lapsi tuntee kuuluvansa johonkin, ja jossa lapsi voi toteuttaa omia kykyjään, lahjojaan ja toiveitaan, olivat ne sitten liikunnallisia, musiikillisia tai mitä vain. Koulu on yhteisö, jonka sisällä on monta erilaista pienempää yhteisöä. Pienempiä yhteisöjä ovat esimerkiksi luokat, henkilökunta ja erilaiset ryhmät ja kerhot. Kotiyhteisö on myös osaltaan vaikuttamassa koulun yhteisössä.

### 2.1. Kouluyhteisöohjaaja käsitteenä

Kouluyhteisöohjaaja nimitystä ei käytetä tunnetusti Suomessa. Tunnetumpia ja käytetympiä nimikkeitä on kouluohjaaja ja yhteisöohjaaja. Edellä mainittuja nimikkeitä koskevat työtehtävät liittyvät vahvasti kouluyhteisöohjaajan tehtäviin. Voisi sanoa, että kouluyhteisöohjaajan tehtäviin kuuluu tärkeimmät osat sekä kouluohjaajan että yhteisöohjaajan tehtävistä.

Kouluyhteisöohjaaja voisi toimia yhteistyössä nuorisotoimen, järjestöjen, seurakunnan, koulujen ja oppilashuoltoryhmän kanssa. Kouluyhteisöohjaaja tukisi oppilaiden ryhmäyttämistä erilaisissa pienryhmissä, luokissa ja koko koulussa. Ryhmäyttämistä toteutettaisiin erilaisten tehtävien, tapahtumien, oppituntien ja projektien kautta. Kouluyhteisöohjaaja vahvistaisi yhteisöllisyyttä oppilaiden välillä ja siten kehittäisi toimintaa ja yhteistyötä eri tahojen kesken, jotka ovat osaltaan vaikuttamassa lasten ja nuorten kasvuun ja hyvinvointiin.

Myös yhteisöllisyystoiminta kodin ja koulun kanssa olisi koulu yhteisöohjaajan työkuvaan. Koulu yhteisöohjaaja järjestäisi yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa koulussa, johon vanhemmat saavat osallistua, koska vanhemmatkin kuuluvat myös koulu yhteisöön kodin ja koulun yhteistyön kautta.

### 2.1.1. Kouluohjaaja

Kouluohjaaja -nimikkeellä työskentelevien henkilöiden työnkuvaan sisältyy paljon samoja asioita kuin koulu yhteisöohjaajan työkuvaan. *Ehetytty koulupäivä -kirjassa Lea Pulkkinen ja Leevi Launonen* tuovat esille kouluohjaajan työskentelyyn liittyviä asioita. Pulkkinen ja Launosen kirja perustuu Sitran rahoittamaan valtakunnalliseen "Mukava" -hankkeeseen, jossa kirjan kirjoittajat ohjasivat ja tutkivat kokeilukoulujen toimintaa. Mukava-hanke alkoi vuonna 2002 ja päättyi vuonna 2005. Hanke toteutettiin kolmen lukuvuoden aikana neljällä eri paikkakunnalla eri puolilla Suomea seitsemässä eri kokeilukoulussa. Neljä koulua oli 1-6 luokka-asteen kouluja ja loput kolme olivat vuosiluokkien 7-9 kouluja. (Pulkkinen & Launonen 2005, 10.)

Pulkkinen (2005, 55-56: 145) selvityksen mukaan monissa kokeilukouluissa päädyttiin palkkaamaan oppituntien ulkopuoliseen toimintaan kouluohjaaja. Kouluohjaaja oli koulutukseltaan yhteisöpedagogi, nuoriso- tai vapaa-ajan ohjaaja tai opettaja. Alakouluissa kouluohjaajan työnkuva painottui aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä erilaisten kerho- ja toimintaryhmien ohjaukseen. Yläkouluissa puolestaan kouluohjaaja suuntautui oppilaiden kerho- ja harrastustoimintaan ja laajempaan oppilaiden osallisuutta tukevaan toimintaan. Kouluohjaaja toimi myös rehtorin apuna oppituntien ulkopuolisen toiminnan koordinoimisessa. Kouluohjaaja työskenteli myös merkittävässä roolissa syrjäytymisen ehkäisyä tukevassa yksilö- ja pienryhmätoiminnassa sekä kodin ja koulun yhteistyössä. Kouluohjaajan työnkuva oli koulukohtaisesti suunniteltu, riippuen koulun toimintakulttuurista, sovitusta työnjaosta, oppilaiden tarpeista sekä kehittämistyölle sovitusta työnjaosta. (Pulkkinen ym. 2005, 56.)

### 2.1.2. Yhteisöohjaaja

Yhteisöohjaaja -nimitystä käytetään useammassa eri tehtävässä, useimmiten koulujärjestelmän ulkopuolella. Ammattikorkeakoulujen kulttuurituotannon koulutusohjelmassa on mahdollisuus suuntautua sosiokulttuuriseen työhön, jonka tarkoituksena on ohjata ryhmiä ja tuottaa kulttuuripalveluja erilaisille kansalaisryhmille. Tällaisesta koulutusohjelmasta valmistuneen ammattinimike voi olla yhteisöohjaaja. (Opintoluotsi 2009.)

Tampereen seurakunnan nuorten työpajatoimintaa varten perustetussa *Unelmaverstaassa* toimintaa johtaa yhteisöohjaaja Hanna Kelokaski. Verstaassa tehdään laaja-alaisesti asioita, jotka auttavat nuoria oman elämän hallinnassa. Hanna Kelokaski kertoo ohjelmassa olevan muun muassa ruuanlaittoa ja liikuntaa, esimerkiksi tanssia. Unelmaverstaassa käydään läpi myös kielenhuoltoa, yhteiskunnallisia asioita sekä arjen matematiikkaa, kuten veroprosentin laskemista ja oman talouden hoitamista. (Martikainen 2009.)

Unelmaverstaalla jokainen nuori tekee unelmalaatikon, johon laittavat omat tulevaisuuden haaveensa. Erilaisia käsitöitä tehdään toimintaan lahjoitetuilla materiaaleilla. Toimintaan kuuluu myös pienten retkien tekeminen, luonnossa liikkuminen, lyhytelokuvan tekeminen ja viikoittainen hartaushetki.

Unelmaverstas on osa seurakunnan perhe- ja nuorisodiakoniaa. Hanna Kelokaski on kyseisen toiminnan ainut palkattu työntekijä. Toiminnalla ei ole omia toimitiloja vaan toimintaa on toteutettu Tampereella, toimintakeskus Messissä. Unelmaverstaan toiminta alkoi pienimuotoisena, mutta se on jo vakiintunut niin, että toiminnasta on tullut pysyvää. (Martikainen 2009.)

### 2.2. Yhteisöllisyys ja sen vahvistaminen

Yhteisöllisyys (sense of community) tarkoittaa ihmisten keskinäistä yhteenkuuluvuutta, sosiaalista solidaarisuuden kehittymistä ja aidon kansalaisuuden

tunnustamista. (Pentti 2003, 106) Pentti (2003) myös kirjoitti sympatiasta ja siitä kuinka siihen perustuu yleinen ihmisrakkaus eli altruismi ja moraali. Sympatia tarkoittaa ihmisen kykyä tuntea niin mielihyvää kuin mielihyväsen takia, kun toinen ihminen tuntee mielihyvää ja mielihyväsen. Moraalilla taas tarkoitetaan sellaista toimintaa, joka ylittää oman itsekkyyden toisen ihmisen hyväksi. Moraalisen toiminnan eri aste-erot ovat rakkauden ja perhe-elämän sympatia. Pentti kertoo kirjassaan, että ihmisen tarvehierarkiateorian mukaan ihmiselle on luonteenomaista liittyä muihin ja kuulua erilaisiin yhteisöihin. Tällöin sympatia laajenee yhteenkuuluvuudeksi ja ilmenee yhteisöllisinä arvoina. (Pentti 2003, 106-107.)

Salmisen mukaan kirjassa Yhdessä kasvattamaan on tuotu esille erilaisia asioita Suomen kuntaliiton *Kasvatus tulevaisuuteen* -hankkeesta. Päällimmäisenä asiana siinä tulee esille, että kasvatus kuuluu lapsen koko lähiyhteisölle, vanhemmilla ollen kuitenkin päävastuu kasvatuksesta. Kirjassa tuodaan esille lasten ja vanhempien yhteisöllisyyden tarpeita eri elämäntilanteissa ja siitä miten näihin tarpeisiin on kyetty vastaamaan.

Huonosti voivat lapset syrjäytyvät herkästi jo kouluiässä, eivätkä he osallistu yhteisön rakentamiseen samalla tavalla kuin hyvän alun elämälleen saaneet lapset. He ei eivät koe itseään osaksi yhteiskuntaamme. Uuden lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman tarkoitus oli vaikuttaa paikallisyhteisön päätöksentekoon niin, että se tukee lapsen ja nuoren kehitystä ja hyvinvointia. Tällä puolestaan pyritään siihen, että lapset ja nuoret kasvaisivat turvallisiksi ja vastuuntuntoisiksi aikuisiksi, joilla on kestävä arvomaailma ja positiivinen usko tulevaisuuteen. Yksittäiseen häiriökäyttäytymiseen puuttumisen ei katsottu olevan riittävää lapsi- ja nuorisopoliitikalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Lapsen ja perheen tueksi tarvitaan toimiva sosiaali- ja terveydenhuolto ja onnistunut oppilashuolto. Hyvinvoinnille voidaan rakentaa uusi kestävä pohja. Edellytyksenä tälle on, että vanhemmat, perheen aikuiset ja muut yhteiskunnan toimijat ovat valmiita tekemään pitkäjänteistä työtä yhdessä ja ottamaan määrätietoisesti yhteisen vastuun lapsen kasvatuksesta ja turvallisuudesta. Ilman sitä tavoitetta ei tulla saavuttamaan, sillä hyvinvoinnin pohja rakentuu jokaisella

lapsuudessa ja nuoruudessa. (Wikström & Salminen 2005, 8-10.)

Syrjäytyminen on merkittävä ongelma ja seurausta osittain yhteisöllisyyden puutteesta. Syrjäytyminen onkin paljon keskusteltu huolenaihe kun puhutaan varsinkin nuorista aikuisista. Syrjäytymisen ehkäisemisessä on huomioitava että jo lapsuus on syrjäytymisen kannalta kriittistä aikaa. Syrjäytymisen ehkäisy olisi syytä aloittaa ennalta ehkäisevien toimintojen ja tapahtumien kautta. Lapsuutta koskevan tutkimustiedon valossa on selvää, että lapsuus on keskeisessä asemassa yhteiskunnallisen syrjäytymisen prosessissa. Myönteisen ja kielteisen kehityksen polut alkavat yleensä varhain lapsuudessa. Perheellä ja lähiyhteisöllä on kasvun kannalta tärkeä merkitys. Yhteiskunnalliset muutokset ovat kuitenkin heikentäneet sukupolvien keskinäistä vuorovaikutusta, sosiaalista pääomaa sekä huolenpidon yhteisöllisiä rakenteita. (Launonen 2004.)

Edellä viitattujen tutkimustietojen ja huomioiden perusteella pystyy huomaamaan, että yhteiskuntaamme tarvittaisiin yhteisöllisyyden vahvistajia jotka vaikuttaisivat lasten elämään jo varhaisessa vaiheessa. Paras ja käytännöllisin paikka vaikuttaa lasten yhteisöllisiin asioihin on koulu. Koulussa yhteisöllisyys on esillä joka päivä ja joinakin koulupäivinä siihen on mahdollisuus kiinnittää erityisesti huomiota erilaisten tapahtumien ja tehtävien kautta. Yhteisöllisyyden huomioiminen koulupäivän rutiineissa, sen kehittäminen ja edistäminen, sekä siihen liittyvien tapahtumien ja tehtävien suunnittelu ja toteuttaminen olisivat kouluyhteisöohjaajan tehtäviä. Kouluyhteisöohjaaja voisi työskennellä yhteistyössä eri koulujen, järjestöjen, seurakunnan, kaupungin ja nuorisotoimen kanssa. Toiminnan tulisi olla jatkuvaa, jolloin tulokset olisivat nähtävissä. Toiminnan tulisi mieluiten ulottua kaikille ala-asteen luokkatasoille.

Nykyään puhutaan paljon yhteisöllisyydestä, sen vahvistamisesta ja miten siihen tulisi enemmän kiinnittää huomiota. Yhteiskunnassamme tarvitaan yhteisöllisyyttä vahvistavia tekoja ja niiden toteuttamiseen vastuuntuntoisia, innostavia ja osaavia ihmisiä. Kouluyhteisöohjaajalla voisi olla tärkeä rooli yhteisöllisessä kasvatuksessa kouluissa. Lapsilla olisi paremmat mahdollisuudet oppia ja omaksua yhteisöllisyyttä kouluyhteisöohjaajan toteuttamien toimintojen ja tapahtumien kautta. Yhteiskunnassamme avainkysymys on lasten

hyvinvointi ja se kuinka herkkä lapsen kasvu on kouluiästä lähtien. (Wikström ja Salminen 2005, 8.)

Kirjassa *Koulumurhat*, Särkelä tuo esille mielenkiintoisia havaintoja koulusta, opetus- ja sivistyspolitiikasta, niiden nykytilasta ja historiasta ja esittää uusia ideoita miten koulujen toimintatapoja tulisi muuttaa. Kirjoituksessa huomautettiin, että opetus- ja sivistyspolitiikkamme on nykyään yhteisöllisyyden vastaista ja jos emme saa siihen muutosta, olemme kirjailijan mukaan *matkalla turmion teille*. Koulu on yhteisö, mutta se ei toimi yhteisöllisesti. (Särkelä 2008, 204.)

Nykyisin hallitseva ajatus yksilöllisyyden vahvistamisesta tulisi saada muutettua yhteisöllisyyden vahvistamiseksi. Jos yksilöllisyyden vahvistaminen pidetään etusijalla, on suuri riski että nuorista kasvaa sellaisia ihmisiä, jotka katsovat parhaaksi ja oikeudekseen toimia vain omien etujensa mukaisesti. Jos omat aatteellisesti katsotut edut tai henkilökohtaiset epäonnistumiset katkeroittavat, on itse asiassa aivan loogista toimia hyvinkin terroristisesti toisia kohtaan (Särkelä 2008, 205). Särkelä halusi kärjistäen tuoda esille melko radikaalinkin mielipiteensä: Suomi on yksi maailman individualistisimmista maista (Särkelä 2008, 205). Suomessa meillä ei ole Etelä-Eurooppalaisten tai Yhdysvaltalaisien tapaan vahvoja moraalisia siteitä, jotka ylläpitävät uskonnollisia ja suku-yhteisöjä. Tällaisessa tilanteessa koulun tehtävä on hyvin vaativa. Yli-individualismi ei palvele kenenkään etua, ei edes yksilöä itseään. Purkamalla yhteisöllisyyttämme, me tuhlaamme samalla tavattomasti sosiaalista pääomaa. Ryhmä, jonka sisällä vallitsee luottamus ja luotettavuus kykenee suorittamaan enemmän kuin sellainen, jossa luottamusta ei ole (Särkelä 2008, 204-205.) Tällaista sosiaalista pääomaa tarvittaisiin kouluissa. Tällainen sosiaalinen pääoma on saavutettavissa, mutta siihen tarvitaan erilaisia yhteisöllisyyttä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia. Onnistuaksemme toiminnan tulee olla pitkäkestoista ja jatkuvaa. Luottamuksen syntyminen vaatii aikaa ja sen ylläpitämiseen tarvitaan tekoja.

Hamarus kirjoittaa kirjassaan *Koulukiusaaminen* kiusaamisen vaikutuksista. Yhteisöllisestä vaikutuksesta hän kirjoitti seuraavasti: ”Kiusaava yhteisö on

näennäisesti yhteisöllinen, mutta sen yhteisöllisyys ei kuitenkaan ole eheä” (Hamarus 2008, 78). Pintapuolisesti yhteisö voi näyttää hyvin toimivalta, mutta paremmin tarkasteltua yhteisön eheys on vaan näennäistä. Yhteisöllisyys onkin perustunut jonkun jäsenen eristämislle. Tätä Hamarus kutsuu keinotekoiseksi yhteisöllisyydeksi. Kiusaamisen avulla rakentunutta yhteisöä pitää yllä pelko ja jatkuva toiseuden tuottaminen jollekin sen ryhmän jäsenelle eli keinotekoinen yhteisöllisyys. Yhteisöllisyys on rikkiäistä ja perustuu pelolle ja vallan väärinkäyttämislle. (Hamarus 2008, 78).

Yhteisöllisyydestä ja koulusta tulee kieltämättä mieleen myös koulu-kiusaaminen, koska koulukiusaamista esiintyy valitettavasti jokaisessa koulussa. Joissakin kouluissa se saattaa olla erittäin voimakasta ja jokapäiväistä, kun taas joissakin kouluissa sitä ei esiinny niin merkittävästi. Maastamme ei varmasti löydy koulua, jossa kiusaamista ei esiintyisi. Yhdelläkin kiusaamistapauksella on vaikutusta luokan dynamiikkaan. Olisiko kiusaamista vähemmän jos lapset ottaisivat toiset paremmin huomioon, hyväksyisivät erilaisuutta paremmin tai olisivat empaattisempia? Mielestäni kyllä. Kiusaaminen yleensä kohdistuu ihmiseen, joka on erilainen, esimerkiksi ylipainoinen, kulttuuritaustaltaan enemmistöä poikkeava, maahanmuuttaja, poikkeuksellisen hyvä koulussa tai poikkeuksellisen huono koulussa. Jokainen lapsi on erilainen ja periaatteessa mikä tahansa asia voi johtaa kiusaamiseen mikäli yhteisö ei huolehdi tarpeeksi kiusaamisen ehkäisemisestä.

Yksi kouluyhteisöohjaajan tehtävä voisi olla koulukiusaamiseen puuttuminen ennakoivalla tavalla ja myös kiusaamistilanteiden selvittäminen ja asioihin puuttuminen. Hamarus kertoo kirjassaan eräästä tutkimuksesta, jonka mukaan auttamishalu vähenee sitä mukaa, kun läsnä on muita mahdollisia auttajia (Hamarus 2008, 77). Kiusaamiseen ei kiinnitetä huomiota eikä sitä välttämättä ymmärretä varsinkaan kun se tapahtuu laajemman ryhmän keskuudessa. Kiusaamista ei saa hyväksyä missään muodossa. Olisi tärkeää, että kouluissa puututaan heti ja vahvasti tilanteisiin joissa tapahtuu kiusaamista. Pelkkä asiasta huomauttaminen voi joskus lopettaa kiusaamisen, mutta monesti tilanne vaatii pysähtymistä ja asian pidempää selvittelyä. Asian selvittämiseen ja

kiusaamisen lopettamiseen vaikuttaa selvästi se millaista kiusaaminen on; onko se tilannekohtaista vai onko se jatkunut jo pidempään. Hamarus kirjoittaa seuraavasti: ”Puuttumatta jättäminen on moraalisesti helpompaa isomassa ryhmässä, kun aina voi ajatella, että yhtä hyvin joku toinen voisi puuttua. Vastuu siirretään itseltä pois toisille. Tämä sama koskee aikuisia” (Hamarus 2008, 78). Kouluissa koko koulunhenkilökunta on vastuussa lapsien hyvinvoinnista ja näin ollen jokaisella on velvollisuus puuttua tilanteisiin, jossa huomaa tapahtuvan kiusaamista. Yksi koulumaailman huolestuttavimpia asioita on se, että koulun henkilökunta ei jaksa kiinnittää asioihin huomiota ja vähättelee kiusaamisen merkitystä, tai kuten Hamarus (2008, 78) kirjoittaa, siirretään vastuu toisille.

### 2.3. Kouluyhteisöohjaajan rooli ja tehtävät koulujärjestelmässä – nykytilanne

Koulu koetaan instituutioksi, jonka henkilökunta koostuu pääosin opettajista. Näin on ollut monien kymmenien vuosien ajan, mutta nykyään alkaa tämä kuva rikkoutua. Muutoksen huomaa tarkastelemalla koulunkäyntiohjaajien määrää kouluissa. Koulunkäyntiohjaajaa kutsuttiin aikaisemmin koulunkäyntiavustajaksi. Monissa kouluissa on luokkakohtaiset koulunkäyntiohjaajat, jotka ovat hyvin tärkeä osa nykyistä koulumaailmaa. Koulunkäyntiohjaajat helpottavat opettajien työtä avustamalla opetuksessa varsinkin erityistukea tarvitsevia lapsia.

Uskon, että tulevaisuudessa tulemme havaitsemaan myös kouluyhteisöohjaajien osallistumisen ja vakiintumisen koulujärjestelmässä. Kouluyhteisöohjaajien määrä ei tule olemaan niin suuri kuin koulunkäyntiohjaajien koska heidän työnkuvansa tulisi olemaan melko erilaisia.

Kouluyhteisöohjaajan nimike ei ole virallinen, koska kyseisiä tehtävänimikkeitä ei vielä varsinaisesti ole käytössä kouluissa. Kouluohjaajana työskentelee henkilöitä, jotka tekevät samankaltaisia tehtäviä kuin mitä kouluyhteisöohjaaja voisi ammatissaan tehdä. Nimikeet onkin syytä erottaa toisistaan niiden lukuisuuden ja samankaltaisuuden vuoksi. Esimerkkinä voisin mainita työnimikkeen koulunkäyntiavustaja. Kyseistä nimikettä on käytetty kauan, mutta viime aikoina



kyseisiä tehtäviä hoitavia henkilöitä on alettu kutsumaan nimikkeellä koulunkäyntiohjaaja. Nimekkeen muutos on tärkeää, sillä koulunkäyntiavustajat on aikaisemmin hyvin helposti yhdistetty kouluavustajaan, joka puolestaan on eri tehtävänimike erilaisilla koulutusvaatimuksilla. Koulunkäyntiohjaaja -nimike kuvastaa paremmin kyseistä tehtävää ja sen tarkoitusta.

#### 2.4 Sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä kehittävä projekti

Toteutin opintoihini kuuluvat projektiopinnot ja siihen liittyvän työoppimisen Niemistön ala-asteella, Seinäjoella, 26.1-9.4.2009. Työoppimisen aikana tarkoitukseni oli saada selville millainen koulu yhteisöohjaajan rooli voisi käytännössä olla koulu yhteisössä sekä ottaa selville millaisia toiveita ja tarpeita koulu, sen henkilökunta ja oppilaat asettavat koulu yhteisöohjaajalle. Halusin selvittää erityisesti miten yhteisöpedagogi voisi toimia ja työskennellä koulussa lasten ja nuorten hyväksi. Tarkoituksena oli kehittää ja toteuttaa sellaista toimintaa, mitä nimenomaan koulu yhteisöohjaaja voisi olla toteuttamassa koulu ympäristössä.

Järjestin koululla tarkoituksellisesti koko koulua koskevia yhteisöllisiä toimintoja niin, että kaikki osallistuvat samanlaiseen tapahtumaan ja toimivat samanlaisten toimintatapojen ja sääntöjen mukaan. Tällaisella yhteisöllisellä tapahtumalla on hyviä vaikutuksia yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Yhteisöllisyydessä tärkeintä on yhteisön jäsenten keskinäinen vuorovaikutus. Yhteisöllisyys syntyy nimenomaan yhteisön jäsenten välisestä vuorovaikutuksesta. Yhteisön jäsenet ovat tietoisia heitä yhdistävästä asiasta ja se tuottaa yhteisyyden tunnetta. (Raina & Haapaniemi 2007, 34.)

Opettaja-lehden numerossa 24/2009 julkaistussa Tiina Tikkasen artikkelissa *Kiinnostus ja kuuntelu yhteisöpedagogin avainsanat* käsitellään samoja asioita kuin mitä projektini käsitteli. Oli hienoa huomata että joissain kouluissa asiaan kiinnitetään jo enemmän huomiota ja että yhteisöpedagogit ovat jo aloittaneet työn tuon mielenkiintoisen ja tärkeän aiheen, yhteisöllisyyden, saralla. Artikkelissa todetaan seuraavasti yhteisöpedagogeista: ”Opettajat saavat heiltä

lisäpotkua työhönsä ja kipeästi kaivattua apua erilaisten tapahtumien järjestelyyn” (Tikkanen 2009). Työoppimisen aikana saamani palaute osoitti tämän saman asian.

Samaisessa artikkelissa Tiina Tikkanen toteaa vielä seuraavasti: ”Läsnäolo ja kuunteleminen. Lapsilähtöisyys. Sosiaalinen vahvistaminen, ryhmien tukeminen, erilaisuuden huomioiminen. Tutkiva ja kokemuksellinen oppiminen. Nämä ovat avainsanoja nykyisin jokaisen opettajan työssä, mutta arjen tiimellyksessä opettaja ehtii toteuttaa niitä vähän”. Edellä mainittu listaus opettajan työn avainsanoista kuvaa hyvin sitä tehtäväkenttää jossa yhteisöpedagogeilla voisi olla suuri merkitys modernissa koulumaailmassa helpottaen opettajien työtaakkaa. Myös mahdollistaen tehokkaan aineopetuksen. Koulu-yhteisöohjaaja keskittyisi myös oppilaiden sosiaaliseen ja yhteisölliseen kasvatukseen enemmän kuin mihin koulujen resurssit nykyään mahdollistavat.

### 3. OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

#### 3.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia ja selvittää seuraavia asioita:

1. Miten koulu yhteisöohjaajan tarve koetaan Niemistön koulussa Seinäjoella? Tarkastelen asiaa opettajille ja koulunkäyntiohjaajille ja oppilaiden vanhemmille kohdistettujen kyselyiden vastausten perusteella.
2. Mitä koulu yhteisöohjaajan työnkuvaan voisi kuulua, miten hän voisi toimia ja mihin koulussa esiintyviin yksittäisiin asioihin koulu yhteisöohjaajan tulisi kiinnittää eniten huomiota?

#### 3.2 Aineiston keruu ja analysointi

Projektiopintojeni takia kiinnostuin kovasti koulu yhteisöohjaajan työstä ja miten tämä vieläkin uusi ja tuntematon rooli koulu ympäristössä otettaisiin vastaan. Tämän takia halusin selvittää mitä Niemistön koulun opettajat ja koulunkäyntiohjaajat ovat mieltä koulu yhteisöohjaajan tarpeellisuudesta koulussa. Tämä oli mahdollista toimittuani koulu yhteisöohjaajan tehtäviä vastaavissa tehtävissä Niemistön koulussa projektiopintojeni aikana. Siten Niemistön koulun opettajilla ja koulunkäyntiohjaajilla oli jo kokemusta koulu yhteisöohjaajan toiminnasta.

Halusin myös selvittää Niemistön koulun oppilaiden vanhempien suhtautumista koulu yhteisöohjaajan tarpeellisuuteen sekä lukuisiin muihin siihen liittyviin asioihin. Pidin tärkeänä saada myös oppilaiden vanhempien näkökulman tietooni.

Tutkimussrategiana käytin survey-tutkimusta, jossa tiedon keräsin standardoidussa muodossa joukolta ihmisiä. Hirsjärven, Remeksen & Sajavaaran mukaan kirjassa Tutki ja kirjoita survey-tutkimukselle tyypillisiä piirteitä ovat:

tietystä ihmisjoukosta poimitaan otos yksilöitä; kerätään aineisto, useimmiten suhteellisen pieni; aineisto jokaiselta yksilöltä standardoidussa muodossa; tavallisesti käytetään kyselylomaketta tai strukturoitua haastattelua. Kerätyn aineiston avulla pyritään kuvailemaan, vertailemaan ja selittää ilmiöitä. (Hirsjärvi 2001,122.)

Tutkimusta varten tein kaksi erillistä kvantitatiivista kyselyä Niemistön koulussa. Ensimmäisen kyselyn kohdistin Niemistön koulun opettajille ja koulunkäynti-ohjaajille Toukokuussa 2009 (Liite 1). Jäljempänä tutkimuksessa tähän viitataan yleisemmin *opettajille* kohdistettuna kyselynä. Toisen kyselyn kohdistin Niemistön koulun oppilaiden vanhemmille Syyskuussa 2009 (Liite 2). Kyselyt sisälsivät pääasiassa erilaisia väittämiä joihin pyysin vastausta viiden eri vaihtoehdon mukaan joissa toinen ääriolaita oli ”täysin eri mieltä” ja toinen ”täysin samaa mieltä”.

Käytännössä toteutin kyselyt jakamalla kyselyiden paperiversiot opettajille ja oppilaiden mukana vanhemmille. Identiteetin suoja varmistettiin nimettömillä kyselyillä. Aineiston luokittelu ja käsittely oli haasteellista. Kyselylomakkeiden tulokset syötettiin taulukkolaskentaohjelmaan jonka avulla tein graafiset kaaviot vastausjakaumista. Oppilaiden vanhemmille osoitettujen kyselyiden aineisto luokiteltiin luokka-aste tasoilla.

TAULUKKO 1: Kyselyiden laajuus ja vastausprosentit

<b>Opettajille osoitettu kysely</b>			
Kyselyt	Vastanneet	Vastausprosentti	
9	8	89,00%	
<b>Oppilaiden vanhemmille osoitettu kysely</b>			
Kohderyhmä	Kyselyt	Vastanneet	Vastausprosentti
1. luokka	16	16	100,00%
2. luokka	21	19	90,50%
3. luokka	28	25	89,30%
4. luokka	22	22	100,00%
5. luokka	22	22	100,00%
6. luokka	14	12	85,70%
<b>KAIKKI</b>	<b>123</b>	<b>116</b>	<b>94,30%</b>

Kyselyiden sisältämät kysymykset jakoutuivat kolmeen eri tyyppiin seuraavasti:

- a) Väittämäkysymykset joissa vastaaja valitsi mielipidettään lähinnä olevan vaihtoehdon seuraavista: (i) Täysin eri mieltä, (ii) Jokseenkin eri mieltä; (iii) En osaa sanoa, (iv) Jokseenkin samaa mieltä ja (v) Täysin samaa mieltä. Kyselyiden tuloksissa vastaukset on esitettyä prosentuaalisena jakaumana jokaista kysymystä kohden.
  
- b) Arvostelukysymykset joissa vastaajien tuli valita 16:sta vaihtoehdosta mielestään viisi tärkeintä ja merkitä valitsemansa asiat tärkeysjärjestykseen numeroilla 1 – 5 joissa numero 1 vastasi tärkeintä ja numero 5 vähiten tärkeintä. Yksittäisen vaihtoehdon saama pistemäärä laskettiin antamalla 5 pistettä mikäli vaihtoehto valittiin tärkeimmäksi, 4 pistettä mikäli toiseksi tärkeimmäksi ja niin edelleen. Jokaisen vaihtoehdon saamat pisteet laskettiin yhteen. Lopuksi jokaisen vaihtoehdon saamaa pistemäärää verrattiin yhteispistemäärään jolla saatiin laskettua prosentuaalinen kannatus kyseiselle vaihtoehdolle.
  
- c) Arvostelukysymykset joissa vastaajien tuli merkitä mielestään tärkeät asiat asettamatta niitä tärkeysjärjestykseen ja ilman määrärajoitusta.

Tarkastelen tässä tutkimuksessa ainoastaan tutkimuksen tarkoituksen kannalta oleellisimpia kysymyksiä.

### 3.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyyttä tarkasteltaessa merkittäväntä on kyselyihin vastaajien anonymiteetin turvaaminen. Tutkimuksen yhteydessä toteutetut kyselyt tehtiin nimettöminä. Näin ollen yksittäisten vastaajien henkilöllisyys ei ole edes tutkijan tiedossa. Kyselyt toteutettiin Niemistön koulussa koulunjohtajan luvalla. Kyselyihin vastaaminen oli vapaaehtoista. Vapaaehtoisuudesta huolimatta vastausprosentti oli korkea.

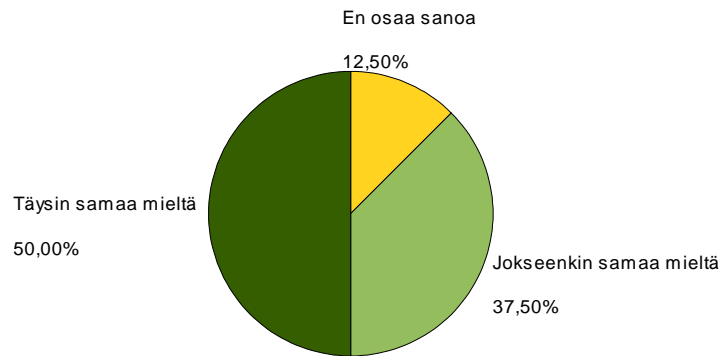
Kvantitatiivisen tutkimuksen luotettavuus perustuu ensisijaisesti tutkittavan ilmiön mittaamisen onnistumiseen, mikä tarkoittaa luotettavan mittarin, sopivien tutkimusmenetelmien ja aineiston käsittelytapojen valintaa. Tässä tutkimuksessa valituilla mittareilla ja analyysimenetelmillä saatiin johdonmukaisesti vastaukset tutkimusongelmiin, joten luotettavuutta tältä osin voidaan pitää hyvänä.

## 4. TULOKSET

### 4.1 Opettajille ja koulunkäyntiohjaajille osoitettu kysely

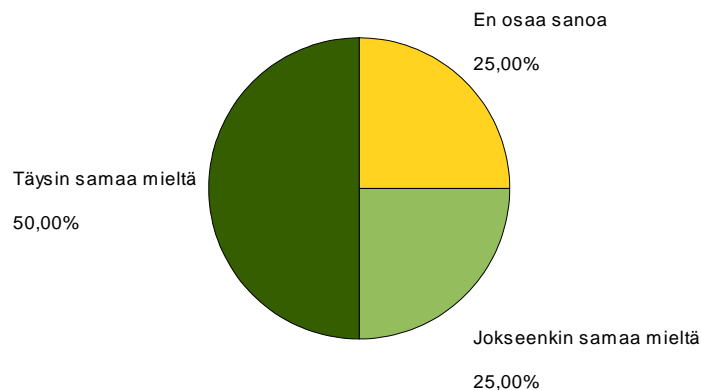
#### 4.1.1 Työympäristö ja kouluyhteisö

Vastaajista 50% oli täysin sitä mieltä, että opettajien työtehtävät, kiire ja työpaineet ovat lisääntyneet viime vuosien aikana. 37,5% vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä ja 12,5% ei ottanut asiaan kantaa. Kukaan vastaajista ei ilmaissut olevansa asiasta eri mieltä.



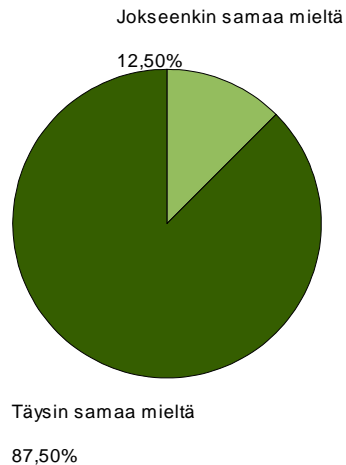
*Kuvio 1: Opettajien työtehtävät, kiire ja työpaineet ovat lisääntyneet viime vuosina*

Vastaajista 50% oli täysin samaa mieltä, että työtunnit eivät riitä tarvittavien työasioiden huolelliseen tekemiseen. Jokseenkin samaa mieltä oli 25% vastaajista ja 25% ei ottanut asiaan kantaa.



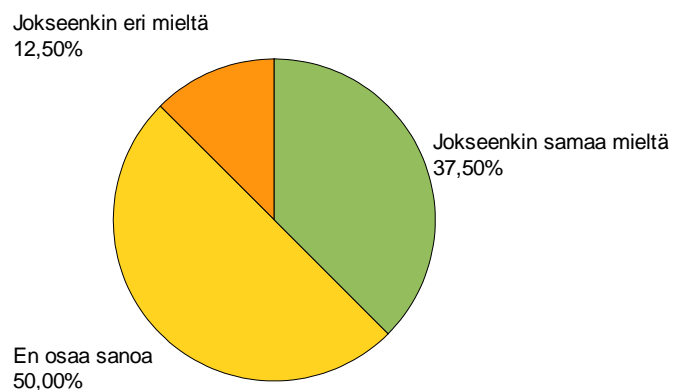
*Kuvio 2: Monesti tuntuu, että työtunnit eivät riitä tarvittavien työasioiden huolelliseen tekemiseen*

Vastaajista 87,5% oli täysin sitä mieltä, että koulukäyntiohjaajat ovat hyvin tärkeä osa koulua ja onnistunutta opetusta. 12,5% vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä



Kuvio 3: Koulukäyntiavustajat ovat hyvin tärkeä osa koulua ja onnistunutta opetusta

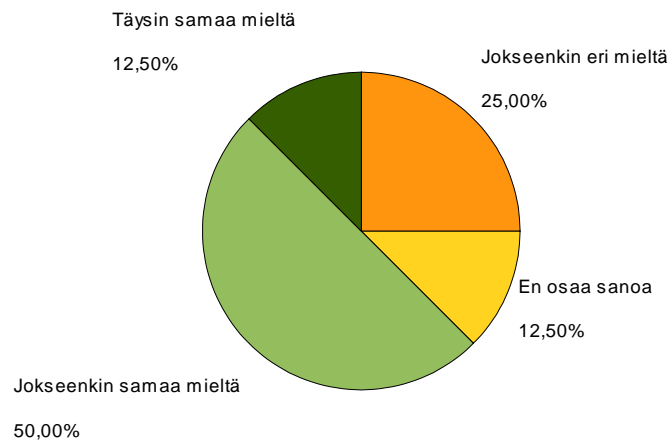
Vastaajista 37,5% oli jokseenkin samaa mieltä että välitunneilla tulisi olla enemmän valvojia. 50% vastaajista ei osannut vastata kysymykseen. 12,5% vastaajista oli jokseenkin eri mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut väittämän kanssa täysin samaa tai täysin eri mieltä.



Kuvio 4: Välitunneilla tulisi olla enemmän valvojia

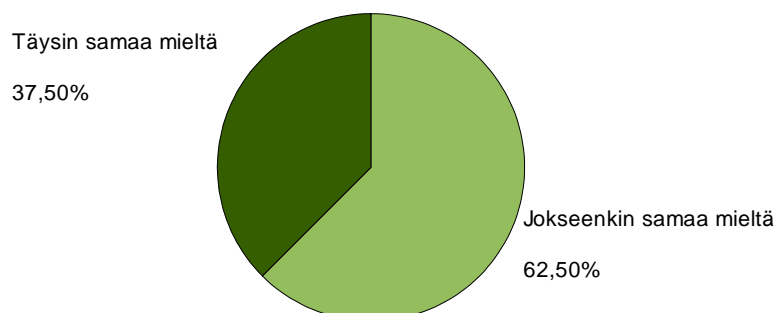


12,5% vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 50% vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä että opettajat ovat usein liian kiireisiä huomatakseen asioita joihin pitäisi puuttua koulussa (esimerkkeinä kiusaaminen, yksinäisyys, henkinen pahoinvointi). 12,5% vastaajista ei osannut vastata ja 25% vastaajista osoitti olevansa asiasta jokseenkin eri mieltä.



*Kuvio 5: Opettajat ovat usein liian kiireisiä huomatakseen asioita joihin pitäisi puuttua koulussa*

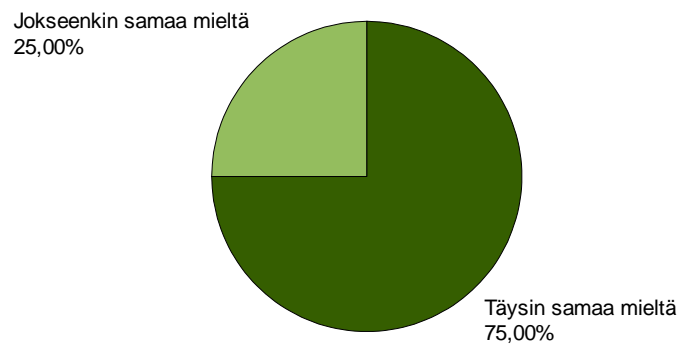
37,5% vastaajista oli täysin samaa mieltä että koulun vapaa-ajan toimintaa saisi olla enemmän. Jokseenkin samaa mieltä asiasta oli 62,5% vastaajista. Kukaan vastaajista ei ollut asiasta eri mieltä. Esimerkkeinä vapaa-ajan toiminnasta mainittiin kerhot ja välituntitoiminta. Kukaan ei ollut asiasta eri mieltä.



*Kuvio 6: Koulun vapaa-ajan toimintaa saisi olla enemmän*

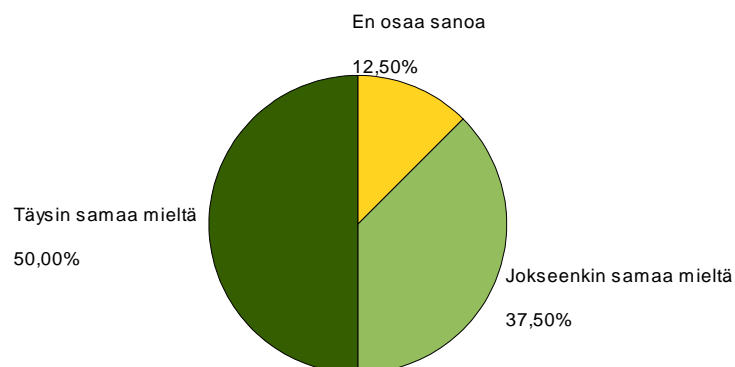
#### 4.1.2 Yhteisöllisyyden merkitys

Selkeä enemmistö, 75% vastaajista, oli täysin samaa mieltä että koulussa tehtävät yhteisöllisyyttä korostavat asiat vaikuttavat positiivisella tavalla oppilaisiin. 25% vastaajista oli asiaa koskien jokseenkin samaa mieltä. Kukaan vastaajista ei ollut asiaa koskien eri mieltä.



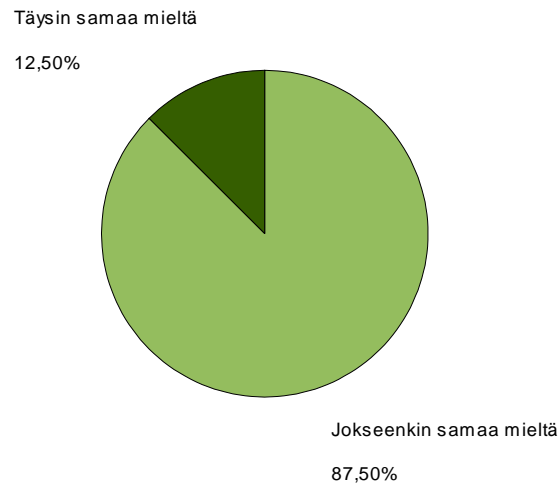
*Kuvio 7: Koulussa tehtävät yhteisöllisyyttä korostavat asiat vaikuttavat positiivisella tavalla oppilaisiin*

Puolet opettajista oli täysin samaa mieltä että yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin on kiinnitettävä enemmän huomiota lapsen ja nuoren kasvatuksessa. 37,5% oli jokseenkin samaa mieltä. 12,5% ei osannut sanoa.



*Kuvio 8: Yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin on kiinnitettävä enemmän huomiota lapsen ja nuoren kasvatuksessa*

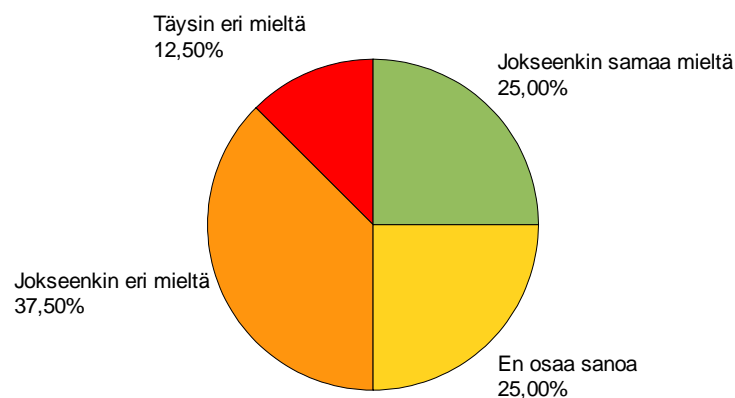
12,5% opettajista oli täysin samaa mieltä että koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin. Loput 87,5% opettajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. Kukaan ei ollut asiaa koskien eri mieltä.



Kuvio 9: Koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin

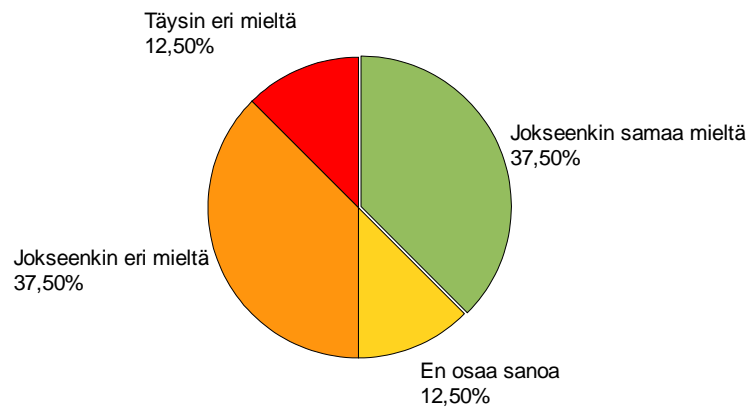
#### 4.1.3 Oppilaiden hyvinvointi ja käyttäytyminen

Kysyttäessä onko oppilaiden välinen kiusaaminen lisääntynyt vastaajan työhistorian aikana, 25% vastaajista ilmoitti olevansa jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä olevia oli 37,5%. 12,5% oli täysin eri mieltä ja 25% vastaajista ei ottanut kantaa. Kukaan ei ollut asian suhteen täysin samaa mieltä.



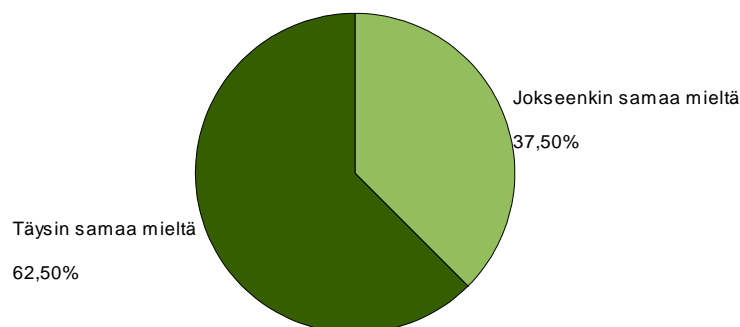
Kuvio 10: Oppilaiden välinen kiusaaminen on lisääntynyt työhistoriani aikana

37,5% vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että lasten ja nuorten henkinen pahoinvointi on lisääntynyt koulussa. Jokseenkin eri mieltä asiasta oli 37,5%. 12,5% vastaajista oli täysin eri mieltä ja 12,5% ei osannut sanoa.



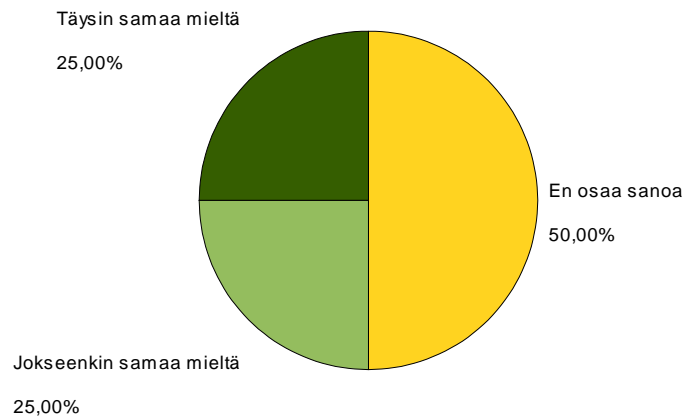
*Kuvio 11: Lisääntynyt lasten ja nuorten henkinen pahoinvointi on havaittavissa koulussani*

Enemmistö vastaajista, 62,5% oli täysin samaa mieltä että oppilaiden käyttäytymiseen ja käytöstapoihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Loput vastaajista oli asiaa koskien jokseenkin samaa mieltä.



*Kuvio 12: Oppilaiden käyttäytymiseen ja käytöstapoihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota*

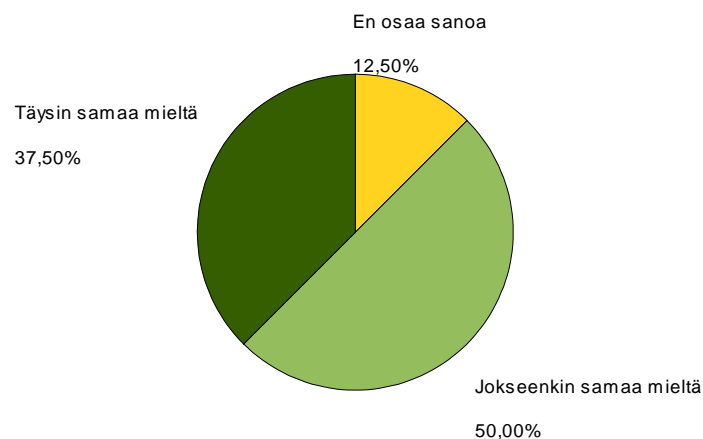
Valtaosa vastaajista, 50%, ei osannut sanoa pitäisikö koulun henkilökunnan kyetä puuttumaan oppilaiden välisiin konflikteihin ja vuorovaikutukseen nopeammin ja paremmin kuin tähän saakka. 25% vastaajista oli asiaa koskien täysin samaa mieltä ja toiset 25% jokseenkin samaa mieltä.



*Kuvio 13: Koulun henkilökunnan pitäisi kyetä puuttumaan oppilaiden välisiin konflikteihin ja vuorovaikutukseen nopeammin ja paremmin kuin tähän saakka*

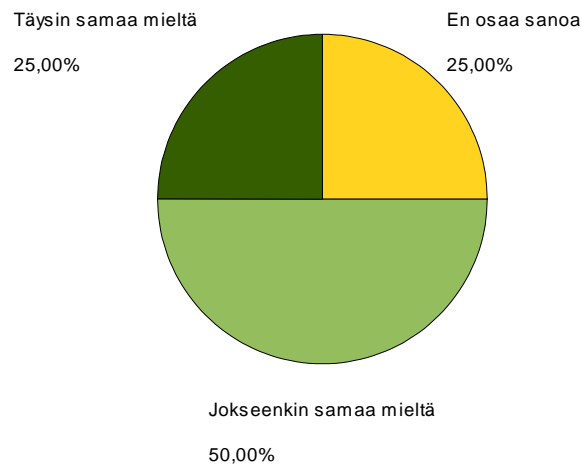
#### 4.1.4 Kouluyhteisöohjaajan työskentely

Vastaajista 37,5% oli täysin samaa mieltä että opetussuunnitelman mukainen opetus- ja kasvatustyö on niin laaja että sen hyvään toteuttamiseen tulisi saada lisää resursseja. 50% vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä ja 12,5% vastaajista ei osannut vastata kysymykseen.



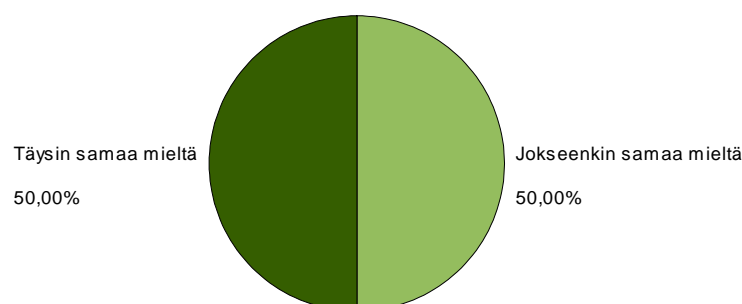
*Kuvio 14: Opetussuunnitelman mukainen opetus- ja kasvatustyö on niin laaja että sen hyvään toteuttamiseen tulisi saada lisää resursseja*

25% vastaajista oli täysin samaa mieltä, että olisi hyvä, että koulussa olisi erillinen ohjaaja joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymiseen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin puuttumiseen. Puolet vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja 25% ei osannut vastata.



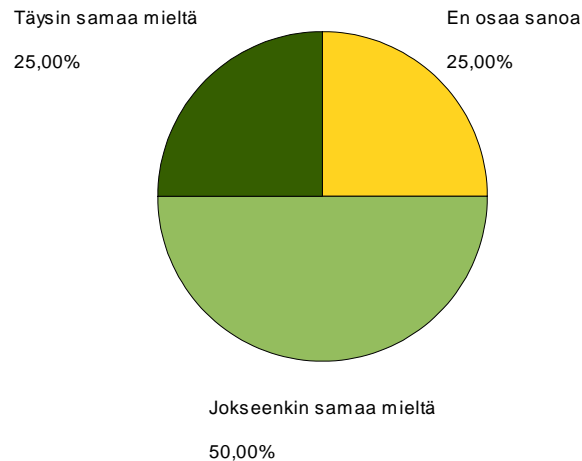
*Kuvio 15: Olisi hyvä, että koulussa olisi erillinen ohjaaja joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymiseen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin puuttumiseen*

Puolet vastaajista oli täysin samaa mieltä että olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö, jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa. Sidosryhmistä esimerkkeinä mainittiin nuorisotoimi, seurakunta ja järjestöt. Puolet vastaajista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. Kukaan ei ollut asiasta eri mieltä.



*Kuvio 16: Olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa.*

Neljäsosa opettajista katsoi että koulussa tulisi olla erityinen henkilö joka osallistuisi kasvatustyöhön ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Puolet opettajista oli asiaa koskien jokseenkin samaa mieltä. Loput eivät osanneet vastata kysymykseen.



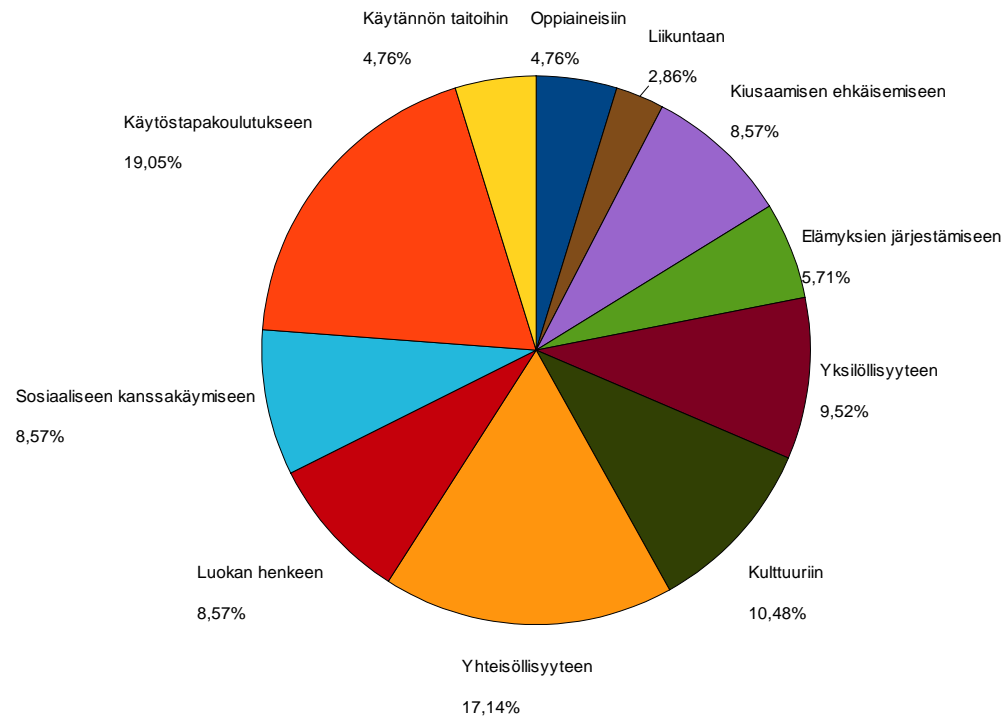
*Kuvio 17: Koulussa tulisi olla erityinen henkilö, joka osallistuisi kasvatustyöhön ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen.*

#### 4.1.5 Kouluyhteisön kehittäminen

Kysyin opettajien mielipidettä mihin yksittäisiin asioihin koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Pyysin opettajia valitsemaan mielestään 5 tärkeintä asiaa tärkeysjärjestyksessä 1-5 seuraavista vaihtoehdoista.

- Oppiaineisiin
- Liikuntaan
- Kiusaamisen ehkäisemiseen
- Elämyksien järjestämiseen
- Yksilöllisyyteen
- Koulumatkoihin
- Kulttuuriin
- Tapahtumien järjestämiseen
- Koulun tiloihin ja piha-alueeseen
- Yhteisöllisyyteen
- Luokan henkeen
- Yhteistyöhön kotien kanssa
- Sosiaaliseen kanssakäymiseen
- Käytöstapakoulutukseen
- Muuhun

Eniten huomiota pitäisi kiinnittää opettajien mielestä käytöstapakoulutukseen (19,5%). Toiseksi tärkeimpänä opettajat pitivät yhteisöllisyyttä (17,41%). Kolmantena tuli kulttuuri (10,48%), neljäntenä yksilöllisyys (9,52%) ja viidennelle jaetulle sijalle tuli luokan henki, sosiaalinen kanssakäyminen ja kiusaamisen ehkäiseminen (kukin 8,57%).



Kuvio 18: Mihin asioihin koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota

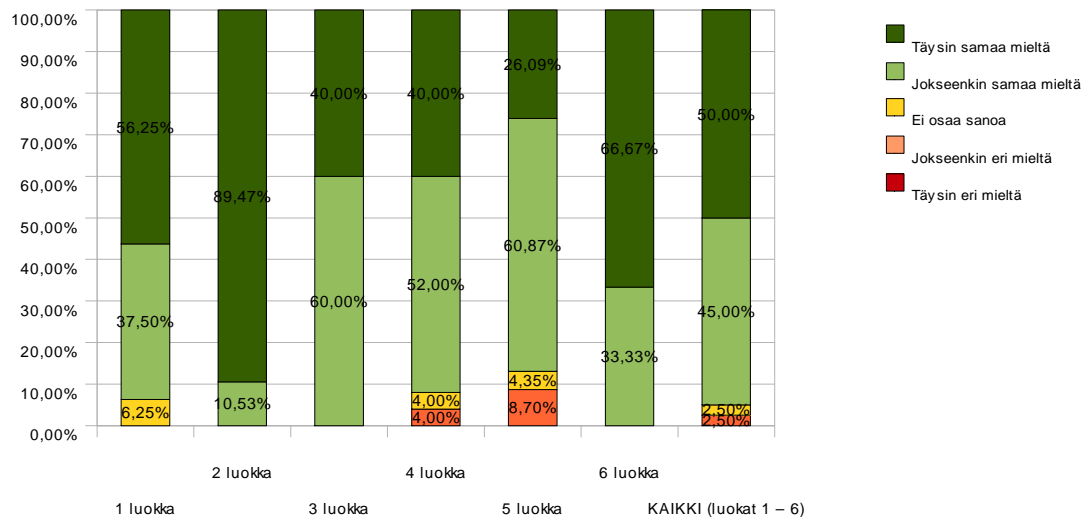
#### 4.2 Oppilaiden vanhemmille osoitettu kysely

Vastaukset osoitetaan suhteellisena jakaumana erilaisilla kaavioilla. Pylväskaavioissa on esitettyä eri luokka-asteiden oppilaiden vanhempien vastausjakaumat. Viimeinen pylväs kuvaa kaikkien oppilaiden vanhempien vastausjakaumaa. Käsittelen tässä tutkimuksessa kaikkien oppilaiden vanhempien vastausjakaumia.



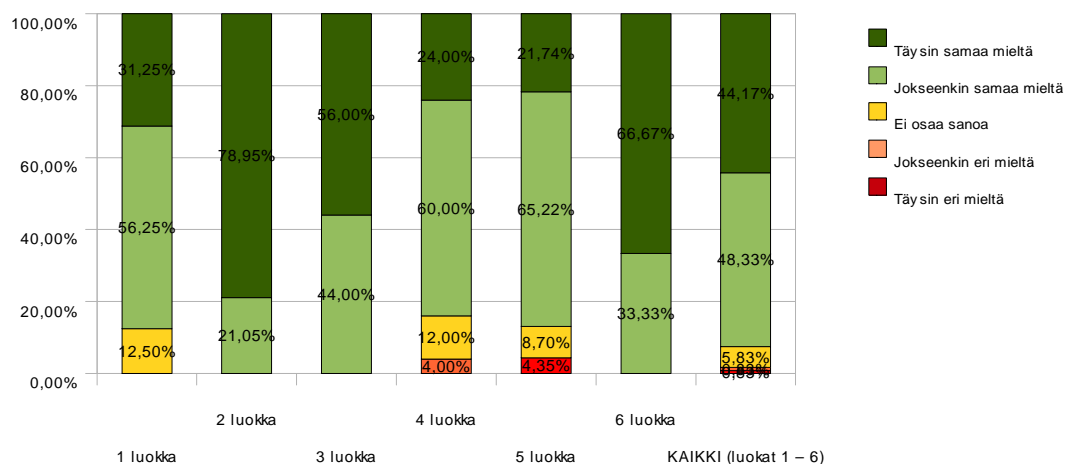
#### 4.2.1 Koti ja koulu yhteisö

50% kaikista vastaajista oli täysin samaa mieltä, että oli ollut tyytyväinen lapsen koulussa saamaan aineopetukseen. 45% oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. 2,5% ei osannut sanoa ja loput 2,5% oli jokseenkin eri mieltä.



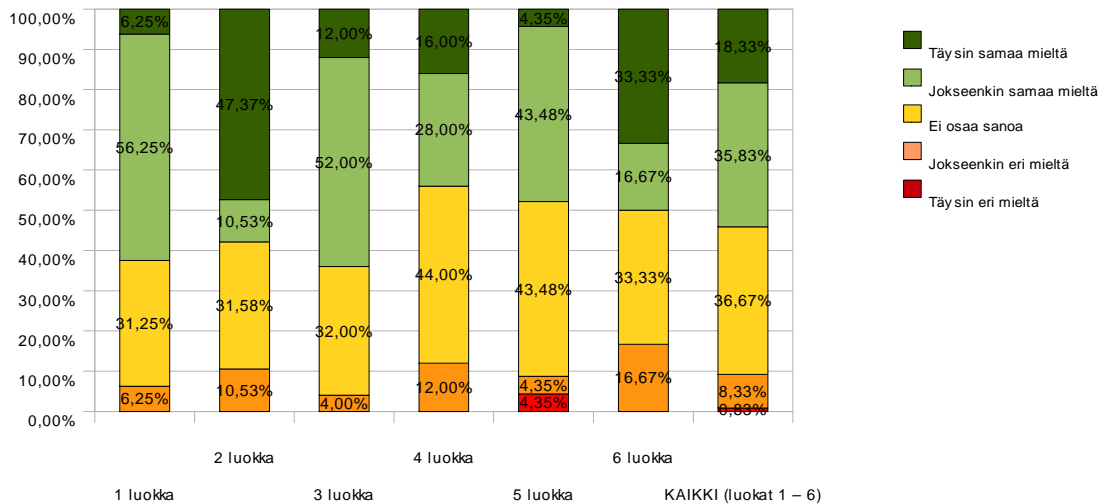
Kuvio 19: Olen ollut tyytyväinen lapseni koulussa saamaan aineopetukseen

Kysyttäessä onko vastaaja ollut tyytyväinen lapsen koulussa saamaan kasvatukseen, 44,17% vastaajista totesi olevansa täysin samaa mieltä. 48,33% oli jokseenkin samaa mieltä, 5,83% ei osannut sanoa. Jokseenkin eri mieltä asiasta oli 0,88%. Täysin eri mieltä oli 0,79%.



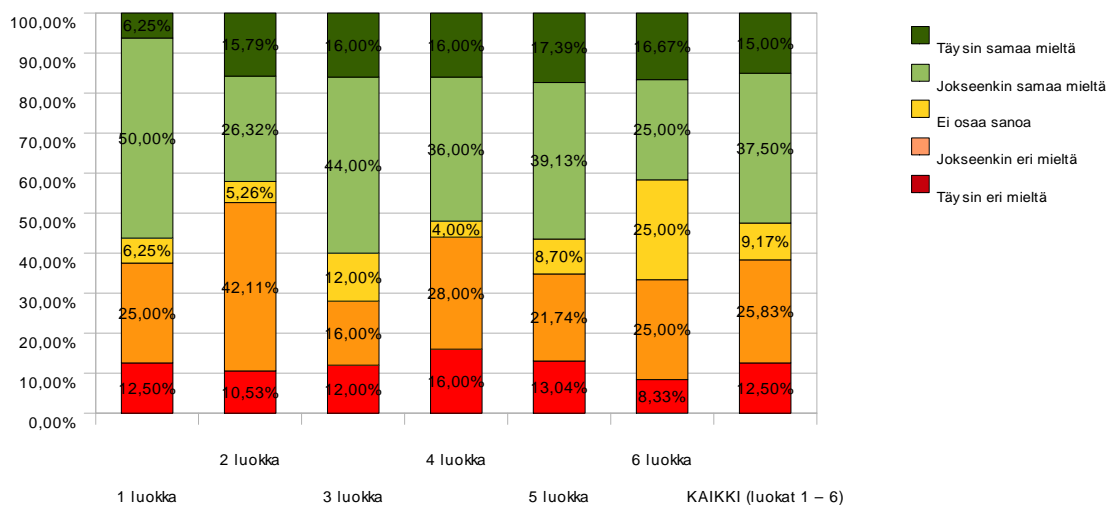
Kuvio 20: Olen ollut tyytyväinen lapseni koulussa saamaan kasvatukseen

18,33% vastaajista oli täysin samaa mieltä, että koulun välituntivalvonta on lapsen edun kannalta laadukasta, riittävää ja tehokasta. 35,83% oli jokseenkin samaa mieltä. 36,67% ei osannut sanoa. 8,33% vastaajista oli jokseenkin eri mieltä. Täysin eri mieltä oli 0,03% kaikista vastaajista.



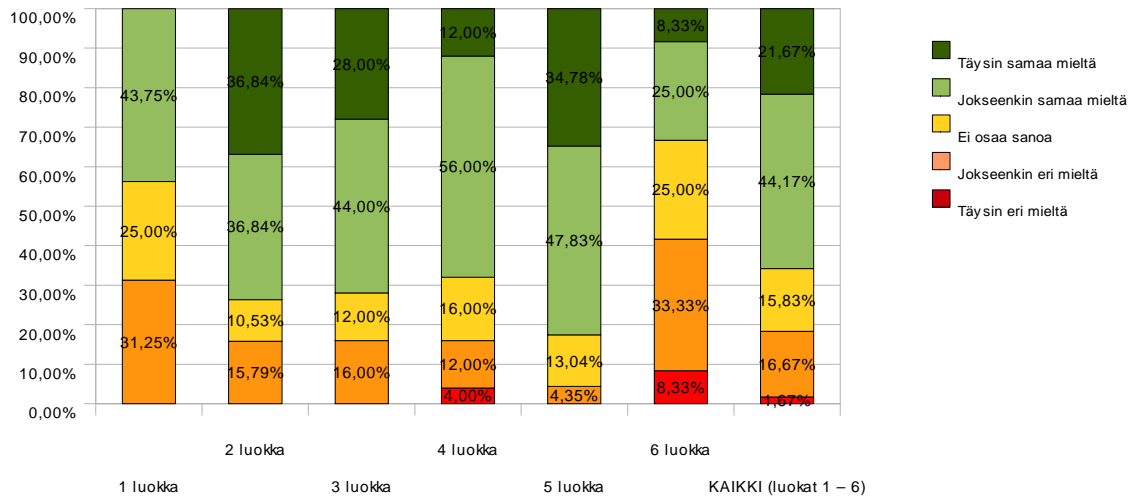
Kuvio 21: Koulun välituntivalvonta on lapsen edun kannalta laadukasta, riittävää ja tehokasta

Kaikista vastaajista 15% oli täysin samaa mieltä, että koti on kasvatusta varten ja koulu aineopetusta varten. 37,5% oli jokseenkin samaa mieltä. 9,17% ei osannut sanoa. 25,83% oli jokseenkin eri mieltä. Täysin eri mieltä oli 12,5% vastaajista.



Kuvio 22: Koti on kasvatusta varten ja koulu aineopetusta varten

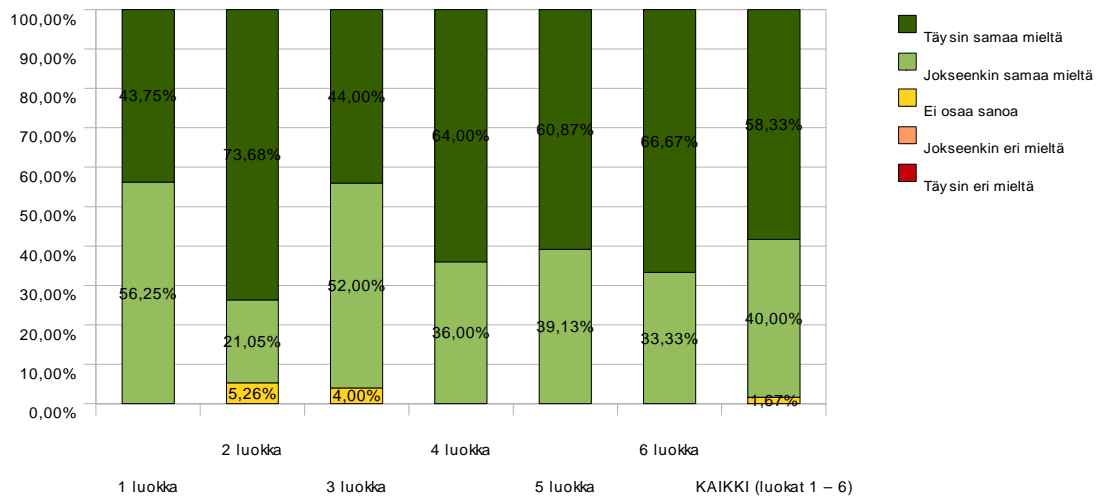
Vastaajista 21,67% osoitti olevansa täysin yhtä mieltä, että tärkeää, että koulussa järjestetään toimintaa johon kotoakin osallistutaan, koko perheen kanssa. Jokseenkin samaa mieltä asiaa koskien oli 44,17% vastaajista. 15,83% ei osannut sanoa, 16,67% oli jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä oli 1,67%.



*Kuvio 23: On tärkeää, että koulussa järjestetään toimintaa johon kotoakin osallistutaan, koko perheen kanssa.*

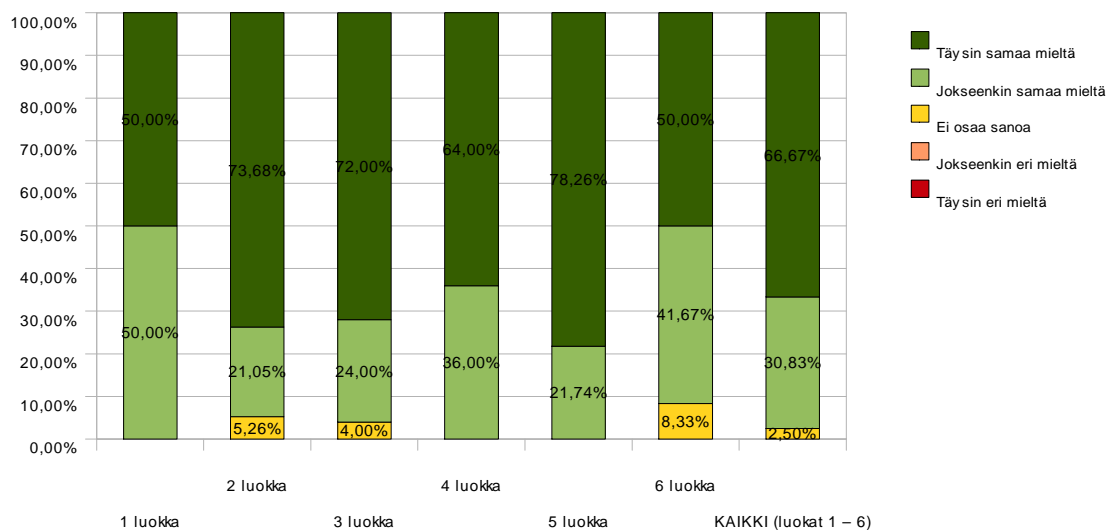
#### 4.2.2 Yhteisöllisyyden merkitys

Kaikista vastaajista 58,33% oli täysin samaa mieltä siitä, että koulunkäynnin tulee opettaa lapselle sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä. 40% oli jokseenkin samaa mieltä. Loput 1,67% ei osannut sanoa.



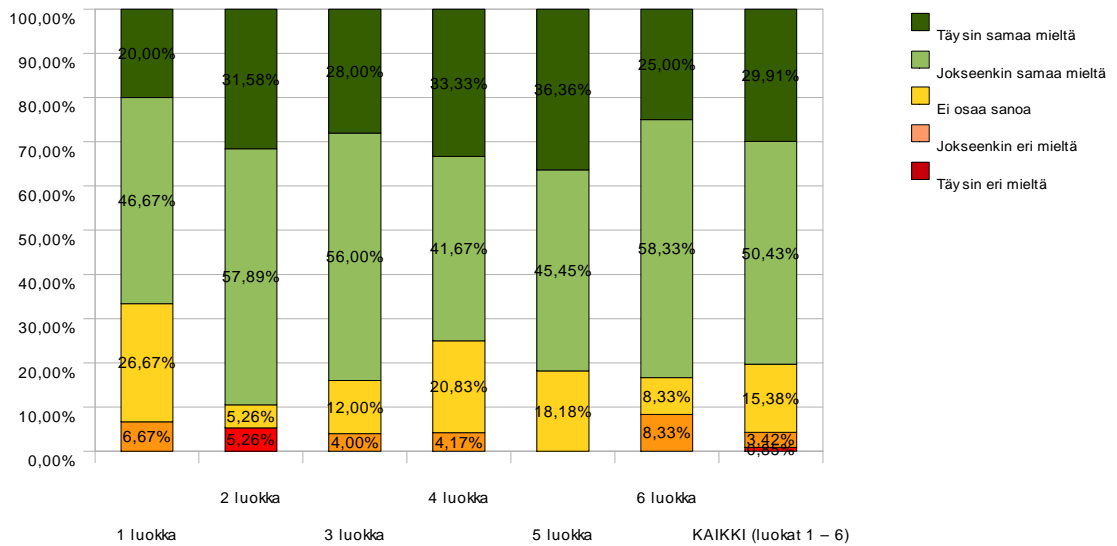
Kuvio 24: Koulunkäynnin tulee opettaa lapselle sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä

Kaikista vastaajista enemmistö 66,67% oli täysin samaa mieltä siitä, että yhteisöllisyys kasvattaa erilaisuuden hyväksymistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. 30,83% oli väitteestä jokseenkin samaa mieltä. Loput 2,5% vastaajista ei osannut sanoa kantaansa.



Kuvio 25: Yhteisöllisyys kasvattaa erilaisuuden hyväksymistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

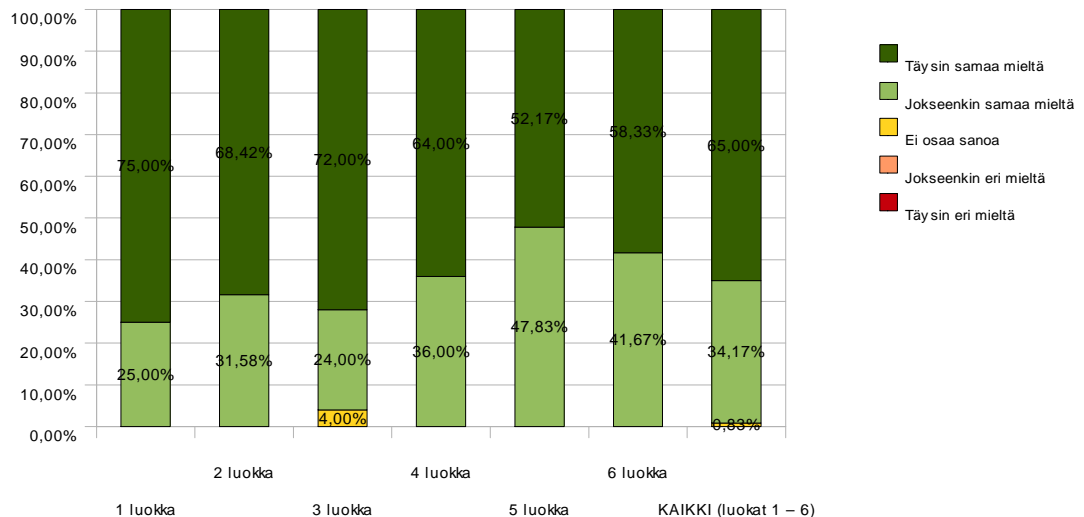
Kysyttäessä tulisiko luokissa toteuttaa enemmän yhteisöllisyyttä ja luokan mehenkeä vahvistavia toimintoja, 29,91% vastaajista ilmoitti olevansa täysin samaa mieltä. Enemmistö 50,43% oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. 15,38% ei osannut sanoa. 3,42% oli jokseenkin eri mieltä. Loput 0,85% vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä.



Kuvio 26: Luokissa tulisii toteuttaa enemmän yhteisöllisyyttä ja luokan mehenkeä vahvistavia toimintoja

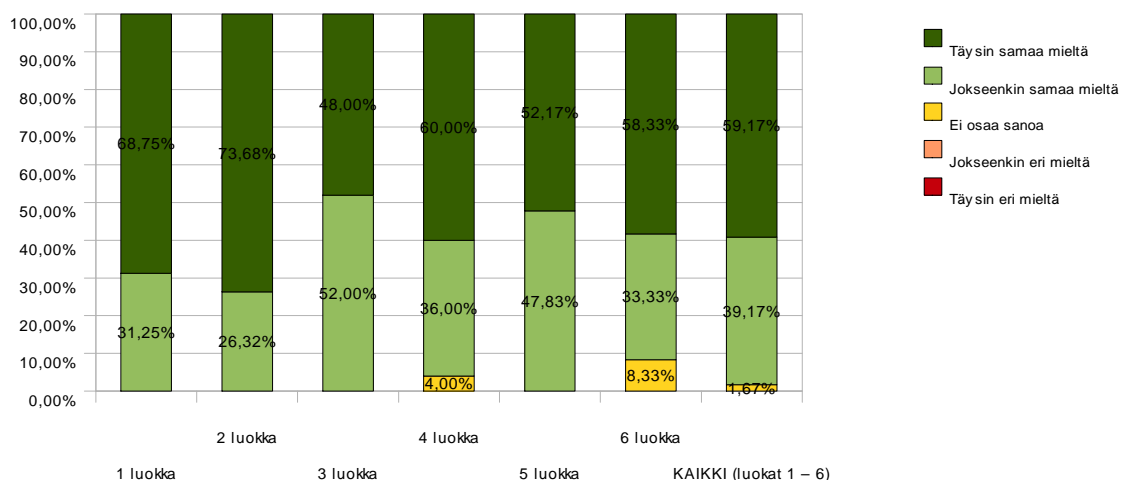
### 4.2.3 Oppilaiden hyvinvointi ja käyttäytyminen

Kaikista vastaajista 65 % oli täysin samaa mieltä, että lapsi viihtyy hyvin koulussa. Jokseenkin samaa mieltä asiaa koskien oli 34,17 % ja 0,33 % vastaajista ei osannut vastata. On huomattava että ainoastaan osa kolmannen luokan oppilaiden vanhemmista ei osannut vastata kysymykseen.



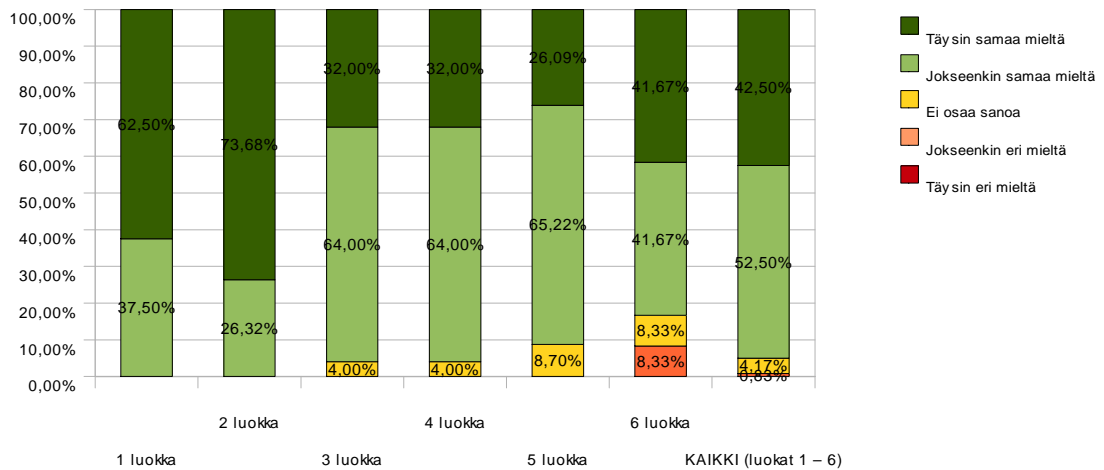
Kuvio 27: Lapseni viihtyy koulussa hyvin

Kaikista vastanneista 59,17 % oli täysin samaa mieltä, että lapsi kokee koulun myönteisenä asiana. 39,17% oli jokseenkin samaa mieltä ja loput 1,67% ei osannut vastata kysymykseen.



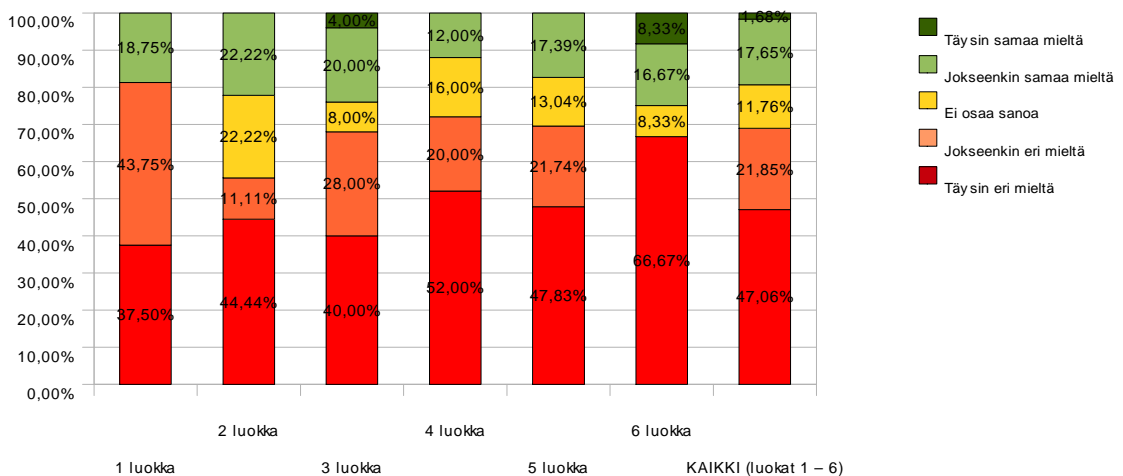
Kuvio 28: Lapseni kokee koulun myönteisenä asiana

Vanhemmista 42,50% oli sitä mieltä, että lapsi kertoo mielellään koulupäivän tapahtumista. 52,50 % oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. 4,17 % ei osannut sanoa ja loput 0,33 % oli jokseenkin eri mieltä väitteestä. Kukaan ei ollut asiasta täysin eri mieltä. Ainoastaan kuudennen luokan vanhemmista osa ilmoitti olevansa asiasta jokseenkin eri mieltä.



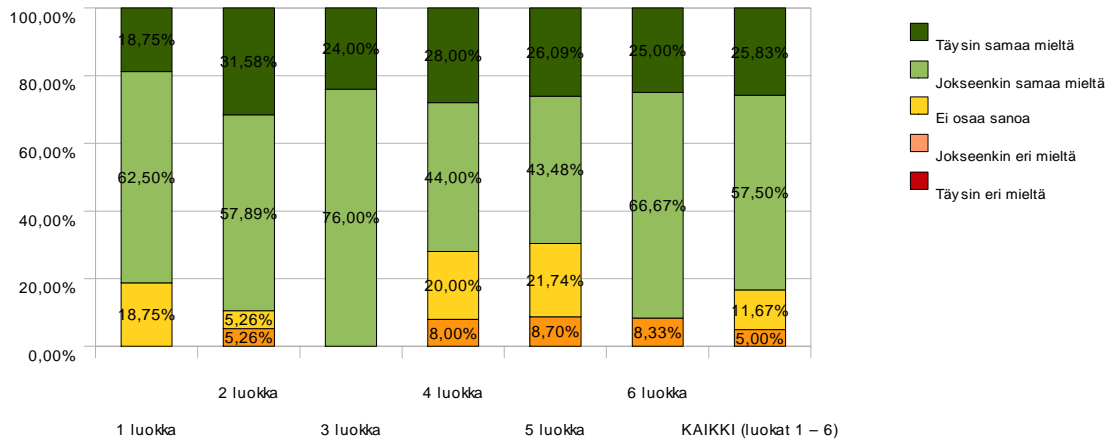
Kuvio 29: Lapseni kertoo mielellään koulupäivän tapahtumista

Kaikista vastaajista vain 1,68 % oli täysin samaa mieltä siitä, että lapsi on tullut kiusatuksi koulussa. 17,65 % oli asiasta jokseenkin samaa mieltä, 11,76 % ei osannut sanoa. 21,85 % oli asiaa koskien jokseenkin eri mieltä. 47,06 % oli täysin eri mieltä väitteen kanssa.



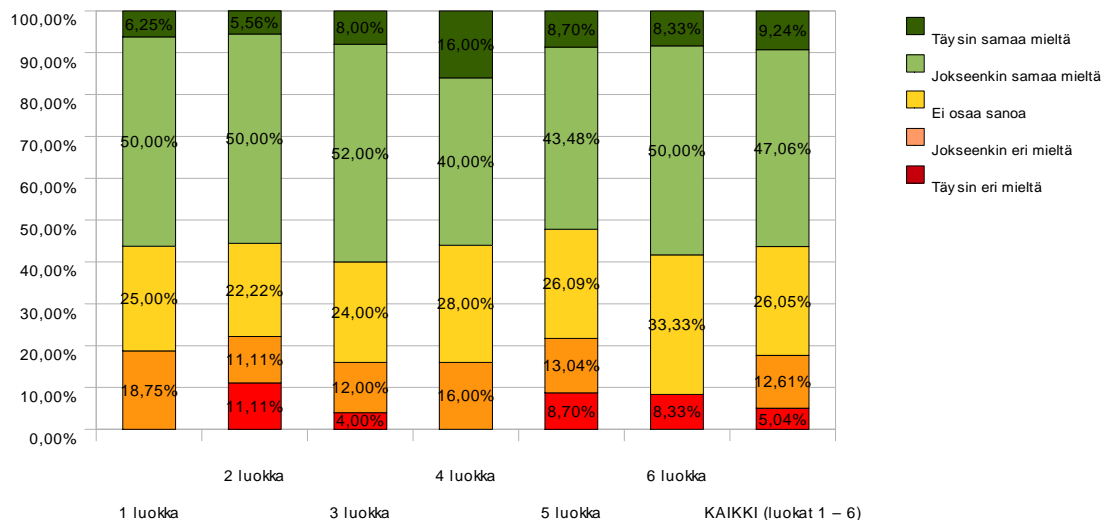
Kuvio 30: Lapseni on tullut kiusatuksi koulussa

25,83% oli täysin samaa mieltä, että lapsen luokassa on hyvä luokkahenki. 57,5% oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. 11,67% ei osannut sanoa ja 5% oli jokseenkin eri mieltä väitteestä.



Kuvio 31: Uskon, että lapseni luokassa on hyvä luokkahenki

Vanhemmista 9,24 % oli täysin samaa mieltä että koulun tulisi enemmän kiinnittää huomiota lasten tapakasvatukseen ja käyttäytymiseen. 47,06% vanhemmista oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. 26,05% ei osannut sanoa. 12,61% oli jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä väitteestä oli 5,04%.

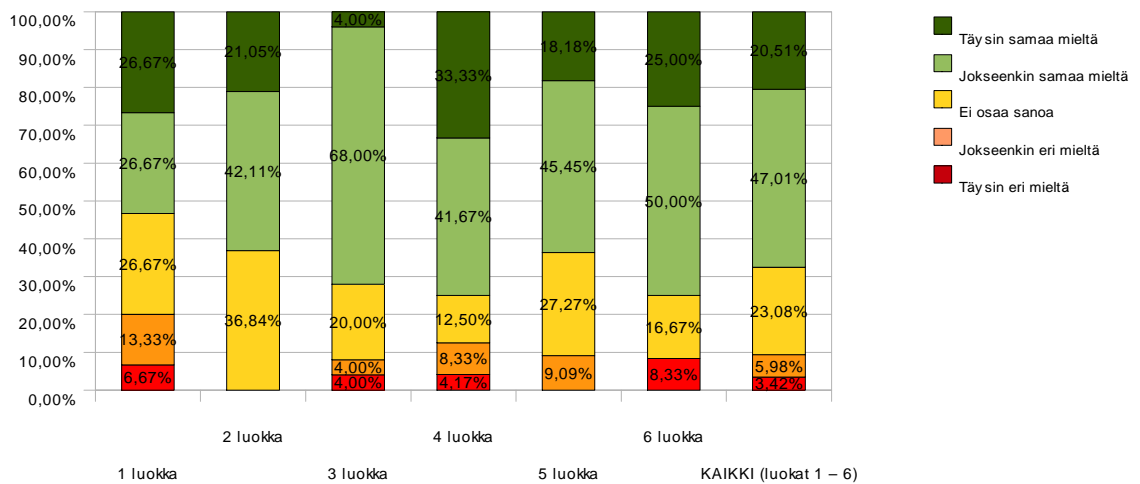


Kuvio 32: Koulun tulisi kiinnittää enemmän huomiota lasten tapakasvatukseen ja käyttäytymiseen



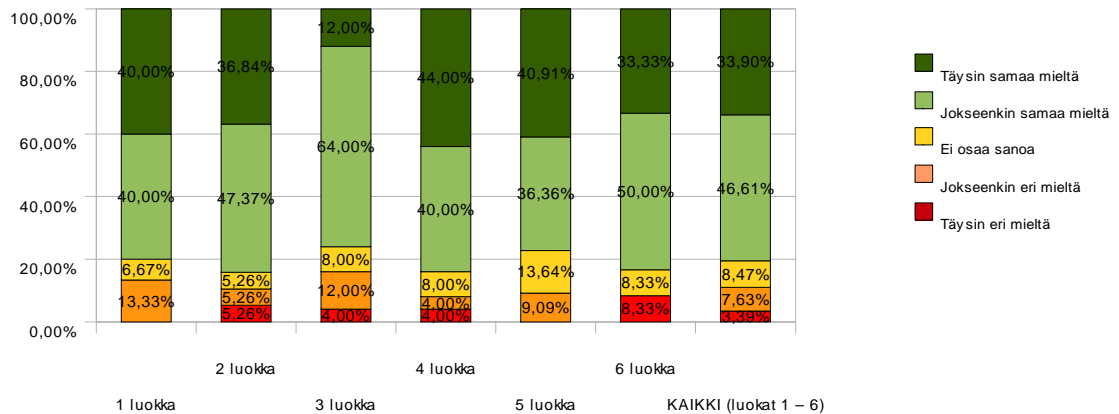
#### 4.2.4 Kouluyhteisöohjaajan työskentely

Kaikista vastaajista 20,51% oli täysin samaa mieltä siitä, että olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö, jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa. (esim. nuorisotoimi, seurakunta, järjestöt). Jokseenkin samaa mieltä oli 47,01%. 23,08% ei osannut sanoa. 5,98% oli väitteestä jokseenkin eri mieltä. 3,42% oli täysin eri mieltä väitteen kanssa.



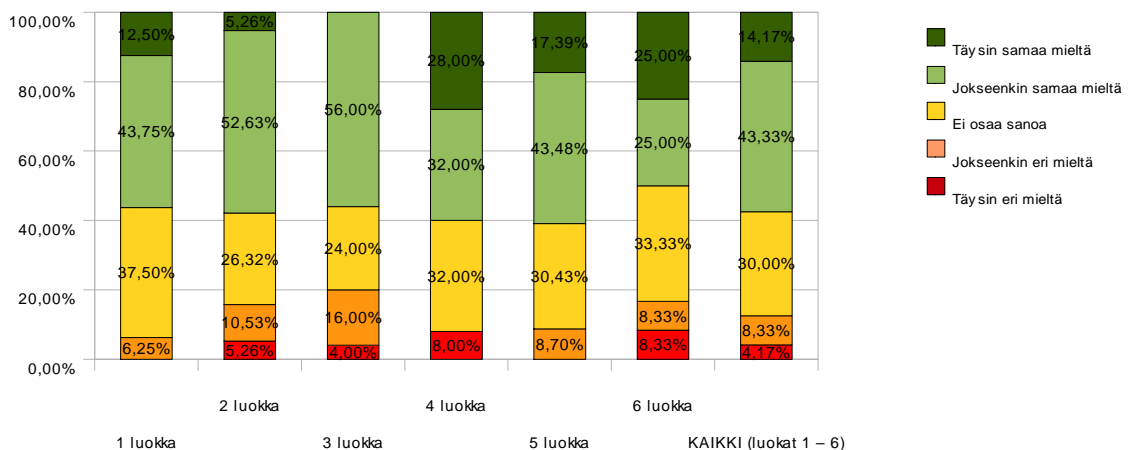
*Kuvio 33: Olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö, jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa.*

Vastaajista 33,9% oli täysin samaa mieltä, että olisi hyvä, että koulussa olisi erillinen ohjaaja, joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymiseen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin puuttumiseen. 46,61% oli jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa. 8,47% ei osannut sanoa. Jokseenkin eri mieltä oli 7,63%. Täysin eri mieltä väitteestä oli 3,39%.



Kuvio 34: Olisi hyvä, että koulussa olisi erillinen ohjaaja, joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymiseen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin puuttumiseen.

Vastaajista 14,17% oli täysin samaa mieltä, että koulussa tulisi olla erityinen henkilö, jonka työtehtävänä olisi toteuttaa ryhmäytämistä, luokkahengen ja yhteisöllisyydenn vahvistamista. 43,33% oli jokseenkin samaa mieltä. 30% ei osannut sanoa. 8,33% oli jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä oli 4,17%.



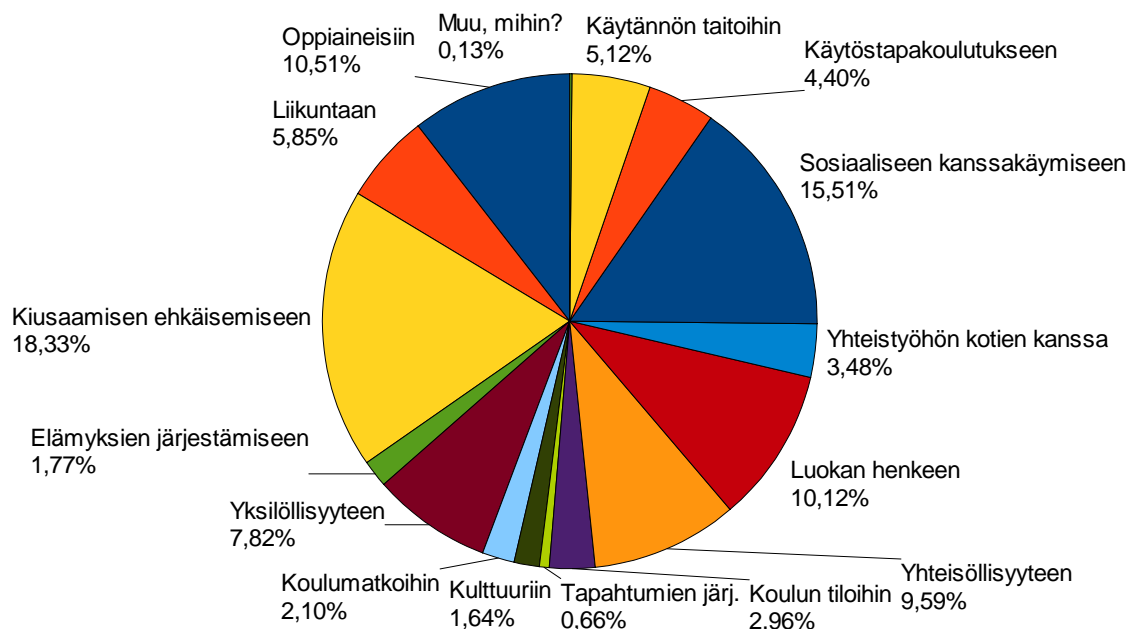
Kuvio 35: Koulussa tulisi olla erityinen henkilö, jonka työtehtävänä olisi toteuttaa ryhmäytämistä, luokkahengen ja yhteisöllisyydenn vahvistamista

#### 4.2.5. Koulu yhteisön kehittäminen

Kysyin oppilaiden vanhempien mielipidettä mihin yksittäisiin asioihin koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Pyysin vanhempia valitsemaan mielestään 5 tärkeintä asiaa tärkeysjärjestyksessä 1-5 seuraavista vaihtoehdoista.

- Oppiaineisiin
- Liikuntaan
- Kiusaamisen ehkäisemiseen
- Elämyksien järjestämiseen
- Yksilöllisyyteen
- Koulumatkoihin
- Kulttuuriin
- Tapahtumien järjestämiseen
- Koulun tiloihin ja piha-alueeseen
- Yhteisöllisyyteen
- Luokan henkeen
- Yhteistyöhön kotien kanssa
- Sosiaaliseen kanssakäymiseen
- Käytöstapakoulutukseen
- Muuhun

Vanhempien mielestä viisi tärkeintä kehityskohdetta olivat seuraavat: (1) kiusaamisen ehkäisy 18,33%, (2) sosiaalinen kanssakäyminen 15,51%, (3) luokkahenki 10,12%, (4) yhteisöllisyys 9,59% ja (5) yksilöllisyys 7,82%.



Kuvio 36: Mihin asioihin koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota

## 5. TULOKSIEN ANALYSOINTI

### 5.1 Opettajien ja koulunkäyntiohjaajien näkökulma

Opettajille kohdistettu kysely piti sisällään väittämiä ja kysymyksiä lukuisista eri asioista. Olen jaotellut ne tässä tutkimuksessa seuraaviin aihealueisiin: Työympäristö ja kouluuyhteisö, yhteisöllisyyden merkitys, oppilaan hyvinvointi ja käyttäytyminen, kouluuyhteisöohjaajan työskentely sekä kouluuyhteisön kehittäminen. Kysymykset sisälsivät myös paljon opettajien omaa työtä ja työmäärää koskevia kysymyksiä. Katsoin näiden olevan erittäin tärkeitä, koska uskon, että opettajien suuri työmäärä aiheuttaa sen ettei opettajilla ole aikaa saati mahdollisuuksia huomioida koulutyössä niitä asioita joihin kouluuyhteisöohjaaja voisi keskittyä. Kyselyiden vastauksista tekemistäni ja analysoimaan niitä. En käsittele kaikkia kysymyksiä vaan keskityn vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta olennaisiin kysymyksiin.

Opettajien työmäärää ajatellen oli mielenkiintoista, että jopa 87,5 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että opettajien työtehtävät, kiire ja työpaine ovat lisääntyneet viime vuosien aikana. Vastaavasti jopa 75 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että vastaajasta tuntuu monesti, että työtunnit eivät riitä tarvittavien työasioiden huolelliseen tekemiseen. Peräti 87,5 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että opetussuunnitelman mukainen opetus- ja kasvatustyö on niin laaja, että sen hyvään toteuttamiseen tulisi saada lisää resursseja. 65% vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että opettajat ovat usein liian kiireisiä huomatakseen asioita joihin pitäisi puuttua koulussa (esimerkiksi kiusaaminen, yksinäisyys, henkinen pahoinvointi). Tätä väittämää koskien oli tosin 25% vastaajista jokseenkin eri mieltä. Muita tässä kappaleessa mainittuja väittämiä koskien kukaan ei ollut eri mieltä väittämän kanssa. Nämä tulokset osoittavat, että opettajien kiire ja työpaine ovat kasvaneet ja, että opettajien aika ei riitä opetuksen hyvään toteuttamiseen. Tästä johtuen on todennäköistä, että opettajat kiinnittävät huomiota vain olennaisimpiin asioihin jolloin oppilaiden keskinäinen kanssakäyminen ja sen seuraaminen jäävät ikävästi huomiotta.

Vastausten perusteella koulussa vaikuttaa olevan liian vähän henkilökuntaa. Sitä pitäisi olla enemmän, että opettajat tuntisivat kykenevänsä tekemään työnsä hyvin ja huolellisesti. Opettajat ja koulunkäyntiohjaajat ovat sitä mieltä, että koulussa tarvittaisiin lisää työntekijöitä. Niemistön koulussa on tällä hetkellä kuusi opettajaa ja kolme koulunkäyntiohjaajaa. Niemistän koulu onkin kasvanut suuresti viime vuosien aikana johtuen lähialueen asuinalueen rakentamisesta ja lapsiperheiden muuttamisesta alueelle.

Opettajien näkemys oppilaiden hyvinvoinnista ei osoita yhtä suurta ongelmaa kuin opettajien työmäärä. Ainoastaan 25% vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, että oppilaiden välinen kiusaaminen on lisääntynyt vastaajan työhistorian aikana. Peräti 50% vastaajista oli asiasta täysin tai jokseenkin eri mieltä. 37,5 % vastaajista katsoi, että lisääntynyt lasten ja nuorten henkinen pahoinvointi on havaittavissa koulussa. Kuitenkin, 50% vastaajista oli tätä väittämää koskien joko täysin tai jokseenkin eri mieltä. Näin ollen opettajat näkivät oppilaiden hyvinvoinnin kohtuullisen hyvänä. Kuitenkin, monivalintakysymyksessä numero 15 opettajat katsoivat että kiusaamisen ehkäiseminen on kehityskohteiden tärkeysjärjestyksessä vasta jaetulla viidennellä sijalla suhdeluvulla 8,57 %. Vanhempien vastaavassa kyselyssä vanhemmat katsoivat että kiusaamisen ehkäiseminen on tärkein kehityskohde 18,33 % suhdeluvulla.

87,5 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin on kiinnitettävä enemmän huomiota lapsen ja nuoren kasvatuksessa. Kysymyksessä numero 15 yhteisöllisyys arvostettiin myös toiseksi tärkeimmäksi kehityskohteeksi. 100 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin. Samoin 100% vastaajista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että koulussa tehtävät yhteisöllisyyttä korostavat asiat vaikuttavat positiivisella tavalla oppilaisiin. Vaikuttaa siis siltä, että opettajat pitävät yhteisöllisyyttä tärkeänä asiana.

Kysymys numero 15 sisälsi useita erilaisia kouluun liittyviä asioita joista opettajat valitsivat 5 tärkeintä kehityskohdetta. Opettajien mielestä eniten huomiota pitäisi kiinnittää oppilaiden käytöstapakoulutukseen (19,5%). Toiseksi tärkeimpänä opettajat pitivät yhteisöllisyyttä (17,41%). Kolmantena tuli kulttuuri (10,48%), neljäntenä yksilöllisyys (9,52%) ja viidennelle jaetulle sijalle tuli luokan henki, sosiaalinen kanssakäyminen ja kiusaamisen ehkäiseminen (kukin 8,57%). Mielenkiintoista on, että oppiaineet ja liikunta sijoituivat kehityskohteiden arvostuksessa listan hännille. Oppiaineet saivat alle 5 % kannatuksen ja liikunnan kehittämistä piti tärkeänä vain alle 3%. Pidän erityisen mielenkiintoisena, että tärkeimpänä kehityskohteena opettajat pitivät oppilaiden käytöstapakoulutusta. Samaa osoitti erillinen kysymys, jonka perusteella 100% opettajista oli sitä mieltä, että oppilaiden käyttäytymiseen ja käytöstapoihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Oppilaiden käyttäytymistapojen kehittämistä koskevat tulokset tulivat minulle yllätyksenä. Onko tämä osoitus siitä, että käytöstapakoulutukseen olisi syytä kiinnittää huomattavasti enemmän huomiota kodeissa. Onko niin, että nykyään vanhemmilla ei ole aikaa lasten kasvatukseen siten kuin se olisi tarpeellista. Opettajien työmäärä ei myöskään ilmeisesti mahdollista tapakasvatuksen kehittämistä kouluissa ilman lisäresursseja. Tässä olisi varmasti paljon tehtävää koulu yhteisöohjaajalle.

100 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä että koulun vapaa-ajan toimintaa saisi olla enemmän, esim. kerhoja ja välituntitoimintaa jne. Vastaavasti 100 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä että olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö, jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa (esim. nuorisotoimi, seurakunta, järjestöt). 100% vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että koulunkäyntiavustajat ovat hyvin tärkeä osa koulua ja onnistunutta opetusta. Vastaajista 75% oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä että olisi hyvä, että koulussa olisi erillinen ohjaaja joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymiseen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin puuttumiseen. Jätin tarkoituksella kysymättä opettajilta koulu yhteisöohjaajan tarvetta, koska nimike ja sen käsite on vielä niin tuntematon. Tässä kappaleessa mainittujen tulosten perusteella on kuitenkin ilmeistä, että opettajat katsovat tarpeelliseksi työn-

tekijän, joka toimisi yhteisöpedagogin tehtävissä.

Tulokset osoittavat mielestäni selvästi sen, että opettajien työmäärä on niin suuri ettei opettajilla ole juurikaan mahdollisuuksia keskittyä varsinaisten oppiaineiden ulkopuolisiin asioihin, vaikka nekin ovat hyvin tärkeitä lapsen kasvatuksessa. Samaan aikaan opettajat katsovat, että lasten käyttäytymis- ja tapakoulutukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Syytä tämän seikan esiintuloon voi vain arvailla, mutta ilmeisin vastaus löytynee kotien nykyisistä kasvatuksesta. Hyvänä uutisena voidaan pitää sitä, että opettajat eivät pitäneet kiusaamisen tai henkisen pahoinvoinnin lisääntymistä ongelmana. Opettajat pitivät yhteisöllisyyttä tärkeänä ja tulosten mukaan opettajat katsovat, että yhteisöpedagogin toiminnalle voisi olla tarvetta Niemistön koulussa.

## 5.2 Oppilaiden vanhempien näkökulma

Oppilaiden vanhemmille suunnattu kysely sisälsi samankaltaisia aihealueita kuin opettajille suunnattu kysely: Koti ja kouluyhteisö, yhteisöllisyyden merkitys, oppilaan hyvinvointi ja käyttäytyminen, kouluyhteisöohjaajan työskentely sekä kouluyhteisön kehittäminen.

Kerron seuraavassa vanhempien vastauksista tekemistäni havainnoista ja analysoimaan niitä samalla tavalla kuin opettajien vastauksia. En tässäkään kappaleessa käsittele kaikkia kysymyksiä vaan keskityn vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta olennaisiin kysymyksiin sekä muuten mielenkiintoa herättäviin kysymyksiin. Kappaleessa 4.2 olen näyttänyt pylväsdiagrammeihin eri luokka-asteiden vanhempien vastaukset. Tässä kappaleessa käsitelen kaikkien vanhempien vastauksia ellen erikseen mainitse eri luokka-asteiden vanhempien vastauksien eroavaisuuksista.

Vastaajista 99,17 % oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että lapsi viihtyy hyvin koulussa. 98,34% vastaajista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että lapsi kokee koulun myönteisenä asiana. Kiusaamista koskien 68,91 % vastaajista oli

täysin tai jokseenkin eri mieltä, että lapsi olisi tullut kiusatuksi koulussa. 11,76 % ei osannut vastata tähän kysymykseen, kun taas 19,33% oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Vaikuttaa siis siltä, että lapset viihtyvät erittäin hyvin koulussa, mutta että kiusaamista esiintyy kuitenkin melko paljon. Vanhemmat ovat kuitenkin melko huolestuneita kiusaamisesta sillä monivalintakysymyksessä numero 13 vanhemmat valitsivat kiusaamisen ehkäisemisen tärkeimmäksi kehityskohteeksi suhdeluvulla 18,33 %. Vanhempien huoli tässä asiassa on huomattavasti suurempi kuin opettajien joiden kyselyssä vastaava asia arvostettiin suhdeluvulla 8,57 %.

Esitin vanhemmille useita kysymyksiä joiden tarkoituksena oli saada näkemys siitä miten tyytyväisiä vanhemmat ovat koulun tarjoamaan opetukseen. 95 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin tyytyväinen lapsen koulussa saamaan aineopetukseen. Siten aineopetuksen taso nähtiin hyvänä. 92,5 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin tyytyväinen lapsen koulussa saamaan kasvatukseen. Näin ollen koulun kasvatustyökin arvostettiin korkealle. Välituntivalvonnan suhteen vanhempien tyytyväisyys ei ollut yhtä vankka. 54,16 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että koulun välituntivalvonta on lapsen edun kannalta laadukasta, riittävää ja tehokasta. Tosin vain 8,36 % vastaajista oli asiasta täysin tai jokseenkin eri mieltä. Peräti 36,67 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään. Tämän perusteella vaikuttaisi siltä, että koulussa tapahtuvaa opetus- ja kasvatustyötä arvostetaan, mutta vanhemmat ovat hieman huolestuneempia välituntien tapahtumista.

56,3 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että koulun tulisi kiinnittää enemmän huomiota lasten tapakasvatukseen ja käyttäytymiseen. Tulos on mielenkiintoinen ottaen huomioon että peräti 92,5 % vanhemmista olit täysin tai jokseenkin tyytyväisiä lapsen koulussa saamaan kasvatukseen. Vielä mielenkiintoisemmaksi asian tekee se, että 52,5 % vanhemmista on täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että koti on kasvatusta varten ja koulu aineopetusta varten. Samaa kysymystä koskien peräti 38,33 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa. Lähes kaikki vanhemmat ovat siis enemmän tai vähemmän tyytyväisiä koulun tarjoamaan kasvatukseen, mutta



silti yli 56 % vanhemmista on sitä mieltä, että koulun tulisi kiinnittää enemmän huomiota siihen. Yli puolet vanhemmista kuitenkin samaan aikaan katsoo, että kasvatustyö kuuluu kotiin. Tähän liittyen on erittäin mielenkiintoista, että 100% opettajista oli sitä mieltä, että oppilaiden käyttäytymiseen ja käytöstapoihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Vastauksien tulokset ovat siis keskenään hieman ristiriitaisia. Syynä tähän saattaisi olla ehkä se, että kasvatustyön vastuualueiden rajat ovat hämärtyneet. Kasvatuksen metoditkin voivat sanella tämä vastauksen tuloksen. Käsitukset tapakasvatuksesta voi olla hyvin eriviä kodin ja koulun välillä. Lasten käyttäytyminen pystyy olla kotona ja koulussa erilaista, johon vanhemmat eivät pidä omasta näkökulmasta tärkeää asiana kiinnittää huomiota.

Kysymys numero 13 sisälsi useita erilaisia kouluun liittyviä asioita joista vanhemmat valitsivat 5 tärkeintä kehityskohdetta. Vanhempien mielestä eniten huomiota pitäisi kiinnittää seuraaviin asioihin: Kiusaamisen ehkäisy (18,33%), sosiaalinen kanssakäyminen (15,51%), luokkahenkeen (10,12%), yhteisöllisyyteen (9,59%) ja yksilöllisyyteen (7,82%). On hyvin kiinnostavaa, että opettajien tärkeimmäksi kehityskohteeksi arvostama käytöstapakoulutus tuli vanhempien arvioinnissa vasta kymmenenneksi.

98,33 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että koulunkäynnin tulee opettaa lapselle sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä. 80,34 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että luokissa tulisi toteuttaa enemmän yhteisöllisyyttä ja luokan me-henkeä vahvistavia *toimintoja*. Kysymyksessä 13 vanhemmat arvostivat yhteisöllisyyden neljänneksi tärkeimmäksi kehityskohteeksi suhdeluvulla 9,59 %. On huomattava, että opettajat arvostivat yhteisöllisyyden toiseksi tärkeimmäksi suhdeluvulla 17,41 %. Tästä huolimatta, vaikuttaa siltä, että myös vanhemmat katsovat yhteisöllisyyden olevan tärkeä asia lasten elämässä.

57,5 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että *koulussa tulisi olla erityinen henkilö, jonka työtehtävänä olisi toteuttaa ryhmäyttämistä, luokkahengen ja yhteisöllisyyden vahvistamista*. 12,5 % vanhemmista oli asiasta

täysin tai jokseenkin eri mieltä. 67,52 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että *olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö, jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa. (esim. nuorisotoimi, seurakunta, järjestöt).* 9,4 % vanhemmista oli asiaa koskien joko täysin tai jokseenkin eri mieltä. Peräti 80,51 % vanhemmista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä, että *olisi hyvä, että koulussa olisi erillinen ohjaaja, joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymiseen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin puuttumiseen. Tämä henkilö osallistuisi kasvatustyöhön ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen.* Tässä mainittujen tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että vanhemmat pitävät erittäin tärkeänä koulun, ja siellä työskentelevän henkilön, osallistumista lasten käyttäytymisen seuraamiseen ja kasvatustyöhön. Vanhemmat näyttävät pitävän myös tärkeänä vapaa-ajan toiminnan järjestämisessä mukana olevien koulun edustajien työtä. Vanhemmat eivät kuitenkaan nähneet yhtä tärkeänä henkilöä jonka tehtävänä olisi yhteisöllisyyden vahvistaminen.

## 6. POHDINTA

Sekä opettajille, että vanhemmille osoitettujen kyselyjen tulokset osoittavat, että Niemistön koulussa olisi tarvetta kouluyhteisöohjaajan työpanokselle. Opettajien ja vanhempien kyselyiden tuloksissa oli melko suuria eroavaisuuksia, mutta niistä huolimatta vaikuttaa hyvin selvältä, että kouluyhteisöohjaajan työlle olisi tarvetta.

Opettajat kantavat huolta työmäärästään, opetuksen järjestämisestä sekä katsovat että lasten käytöstapakoulutusta pitäisi kehittää. Lisäksi opettajat pitävät yhteisöllisyyttä tärkeänä ja kannattavat ajatusta erityisestä työntekijästä jonka vastuulla olisi yhteisöllisyyteen kuuluvat asiat.

Vanhemmat olivat erityisen huolissaan kiusaamisesta ja sen ehkäisystä. Samoin kuin opettajat, myös enemmistö vanhemmista kannatti ajatusta yhteisöllisyyteen ym. asioihin keskittyvän työntekijän toiminnasta.

Miten kouluyhteisöohjaaja sitten soveltuisi koulumaailmaan? Mitä hän siellä tekisi? Millainen olisi kouluyhteisöohjaajan toimenkuva? Mikä tarkoitus hänellä koulussa olisi?

Kouluyhteisöohjaajan tehtävänä olisi oppilaiden ja muiden koulun sidosryhmien yhteisöllisyyden vahvistaminen. Tehtävä on hyvin laaja ja käsitteeltään monelle epäselvä. Siksi onkin parasta miettiä käytännön työtehtäviä ja työnkuvaa, jonka tarkoituksena on yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kouluyhteisöohjaaja toimisi monella eri tasolla. Hän toimisi yksittäisten oppilaiden, ryhmien, luokkien, opettajien, muun henkilökunnan, vanhempien, nuorisotoimen, sivistystoimen, urheiluseurojen, seurakunnan sekä useiden muiden osapuolten kanssa.

Leevi Launonen toteaa artikkelissaan *kasvuympäristöjen ja arvojen murros*, että koululle, seurakunnalle ja muille lasten parissa toimiville tahoille yhteiskunnallinen tilanne on haaste arvioida uudelleen toimintamuotojaan ja yhteistyömahdollisuuksiaan. On tärkeä kysyä, miten eri kasvatusyhteisöt voivat

nykyistä paremmin tukea perheitä kasvatustehtävässä. Ja miten kasvattajien verkostoituminen auttaa luomaan mahdollisimman hyvän kasvuympäristön lapsille ja nuorille. (Launonen 2009.)

Käytännössä kouluyhteisöohjaaja toiminnan näkökulma olisi oppilaiden kanssakäymisen ongelmien ehkäiseminen sekä viihtyisän, turvallisen ja vakaan oppimisympäristön luominen. Koulunkäyntiohjaajien tehtävä on avustaa opettajia opetuksessa, auttaa varsinkin oppimisvaikeuksista kärsiviä oppilaita. Näin ollen koulunkäyntiohjaajien työn tavoitteena on parantaa oppilaiden oppimista. **Kouluyhteisöohjaajan** tavoitteena puolestaan olisi parantaa oppimisympäristöä laajemmin. Tämä ei kuitenkaan poissulje kouluyhteisöohjaajan keskittymistä myös yksittäisiin oppilaisiin. Näkökulmana tosin olisi koko kouluyhteisön hyvinvointi, ei niinkään yksittäisen oppilaan tiettyä oppiainetta koskeva avustaminen tai opettaminen.

Käytännön esimerkkien antaminen kouluyhteisöohjaajan työstä on mielenkiintoista koska kyseinen ammatti ei ole vielä vakiintunut koulujärjestelmään. Ottaen huomioon kouluyhteisöohjaajan työn tavoitteet, voisi kouluyhteisöohjaajan työ sisältää esimerkiksi seuraavia tehtäviä:

- Oppilaiden, luokkien ja koko koulun ryhmäyttämiseen tarkoitetut projektit,
- Tapakasvatukseen ja käyttäytymiseen liittyvät työt ja projektit,
- Näyttelemien ja kulttuuritöiden ohjaaminen. Oppilaiden ilmaisutaidon kehittäminen,
- Päihdeneuvonta ja tiedotus,
- Liikunnalliset yhteistapahtumat ja niiden järjestäminen,
- Välituntitoiminnan kehittäminen,
- Kiusaamisen ehkäisemiseen tähtäävät toimet sekä kiusaamistapausten selvittäminen,
- Yhteisprojektit, yhteistoiminta ja tiedotustehtävät eri sidosryhmien kanssa,

Koulu yhteisöohjaaja keskittyisi työssään edellä mainittuihin asioihin ja edistäisi sillä tavalla yhteisöllisyyden vahvistamista. Koulu yhteisöohjaajan onnistumisen edellytyksenä on toimiminen koulussa koulu aikana osana koulun henkilökuntaa. Tällä on hyvin tärkeä merkitys, koska lasten olisi hyvä olla sosiaalisissa tilanteissa koulu yhteisöohjaajan kanssa koulussa muulloinkin, kuin vain tiettyjen tapahtumien kautta. Koulu yhteisöohjaajalla voisi olla todella tärkeä rooli lasten kouluarjessa. Hän olisi fyysisesti läsnä ja mukana muutenkin koulutyössä.

Koulu yhteisöohjaajan työn tavoitteena koskien oppilaita yksilöinä, on edesauttaa oppilaan mahdollisuuksia saada hyvät lähtökohdat, valmiudet ja vahvuudet murrosiän tuomien haasteiden ja elämänmuutoksen hallitsemiseen ja aikuiseksi kasvamiseen. Sosiaaliset taidot, itsetunto, erilaisten toimintatapojen ja tilanteiden hallitseminen, Lapsen tulee oppia ja hallita erilaisia toimintatapoja ja tilanteita, yhteenkuuluvuuden tunne, turvallinen ja kehittävä kasvu- ja oppimisympäristö, ymmärtää yhteiskunnan

Jussi Särkelä kirjoittaa kirjassaan *Koulumurhat* yhteisöllisyydestä ja sen kolmesta eri edellytyksestä. Ensimmäinen perusedellytys on, että ihmiset ovat läsnä ja heillä on aikaa toisille. Toinen yhteisöllisyyden edellytys on paikka, fyysinen tila. Kolmantena on pysyvyys, jatkuvuus tai rutiinimaisuus. Särkelä kirjoitti, että yhteisöt eivät perustu jatkuvalla muutokselle vaan sen vastakohtalle: hitaudelle, rutiineille, toistolle ja pitäytymiselle vanhaan. Yhteisöjä ei ole ilman luottamusta. Luottamus syntyy vain siitä, että tuntee toiset ja heidän tarpeensa. (Särkelä 2008, s. 173-174.)

Särkelän kirjoitus tuo mieleeni lisää syitä miksi koulu yhteisöohjaaja olisi hyvin tärkeä saada osaksi koulu yhteisöä ja sen toimintaa. Koulu yhteisöohjaajan työskentelyllä tulisi olla pitkäkantoinen ajatus. Koulu yhteisöohjaajan toiminnan osatavoitteina tulisi olla Särkelän mainitsemien yhteisöllisyyden perusedellytysten huomioiminen ja ympäristön kehittäminen siten että näillä perusedellytyksillä olisi mahdollista toteutua.

Lapsi tulee varttuessaan kuulumaan useisiin erilaisiin yhteisöihin ja ryhmiin. Niissä selviytymiseen ja sopeutumiseen on hallittava tietyt toimintatavat ja periaatteet. Nämä toimintatavat ovat nuorella hallinnassa paremmin, jos hänen lapsuuden varhaisina kouluvuosina on jo harjoiteltu tällaisten tilanteiden hallintaa ja tehty erilaisia muita yhteisöllisyyteen vahvistavia harjoituksia. Näitä asioita tulisi harjoitella jo ala-asteen oppilaitoksissa, koska koulu on paikka joka yhdistää kaikki samanikäiset lapset. Erilaiset harrastukset vahvistavat nekin osaltaan yhteisöllisyyttä. Tosiasia kuitenkin on, että useat lapset eivät välttämättä harrasta mitään eikä heillä välttämättä ole edes mahdollisuutta siihen. Siksi on syytä huomioida koulun tärkeys yhteisöllisyyden kehittäjänä ja mahdollistettava turvallinen ja kannustava oppimisympäristö.

## 7. KEHITTÄMISEHDOTUKSET JA HAASTEET

Tutkimukseni mukaan on selvää, että koulu yhteisöohjaajan työ olisi toivottavaa sekä opettajien että vanhempien mielipiteiden mukaan. Koulu yhteisöohjaajan työn tuloksia on kuitenkin mahdotonta arvioida etukäteen. Työn tulokset näkyisivät vasta, kun työtä voisi tehdä konkreettisesti ja pitkäkestoisesti. Suurin ongelma liittyykin varmasti siihen, miten hyvin ja vakuuttavasti koulu yhteisöohjaajan tarpeellisuus ja hyödyt voidaan osoittaa ilman kokemus- ja tutkimusperäistä tietoa.

Yhteisöllisyyteen liittyvien asioiden ja koulu yhteisöohjaajan tarpeellisuuden ja toiminnan muotojen laajempi tutkiminen olisi mielestäni hyödyllistä. Tutkimukseni koski ainoastaan yhtä koulua, mutta tarkempien ja vakuuttavampien tutkimustulosten saavuttamiseksi olisi hyvä toteuttaa laajempi tutkimus. Tällainen tutkimus voitaisiin suorittaa kunnallisesti, maakunnallisesti tai jopa valtakunnallisesti tietyllä otannalla.

Laajemman tutkimuksen lisäksi olisi hyödyllistä saada käytännön kokemuksia koulu yhteisöohjaajan tehtävistä ja niiden vaikutuksista. Tämä olisi ehkä parhaiten mahdollista järjestämällä pilottiprojekti koulu yhteisöohjaajan työstä. Tällaisen kokeilun aikana ja sen jälkeen olisi mahdollista kartoittaa koulu yhteisöohjaajan toiminnan hyötyjä. Kokeilu olisi mahdollista järjestää sen jälkeen, kun tutkimustuloksia koulu yhteisöohjaajan työskentelystä olisi tarpeeksi. Tämä vaatisi myös kokeilun ja koulu yhteisöohjaajan idean perusteellista markkinointia siitä päättävillä tahoilla.

Onnistuneen kokeilun jälkeen olisi paremmat mahdollisuudet saada koulu yhteisöohjaajan tehtävä vakiinnutettua koulu iihin. Uskon, että useimpien koulujen henkilökunta arvostaisi ja kaipaisi koulu yhteisöohjaajan työpanosta. Koulu yhteisöohjaajan toiminta antaisi opettajille paremmat mahdollisuudet keskittyä opetukseen.

Suurin haaste koulu yhteisöohjaajan tehtävän vakiinnuttamisessa, tai edes tehtävän kokeilun aloittamisessa, on vallitseva taloudellinen tilanne ja sen kunnille asettamat tiukat taloudelliset resurssit. On selvää, että kunnilta ei liikene rahaa uuden kokeiluluontoisen koulu yhteisöohjaajan toimen perustamiseen silloin, kun rahaa säästetään kaikesta mahdollisesta, myös koulutoimen budjetista.

Seinäjoen kaupungin koulutoimi on asettanut kouluille kiellon palkata opettajille sijaisia, jos opettajat sairastuvat 1-3 päivän ajaksi. Tuolloin toinen opettaja koulussa hoitaa oman luokan lisäksi poissaolevan opettajan luokan opetuksen (Ilkka 21.10.2009). Seinäjoen kaupunki on myös tehnyt päätöksen olla palkkaamatta lisää koulunkäyntiohjaajia kouluihin. Jopa nykyisten koulunkäyntiohjaajien paikat on uhatta vähentyä tulevina vuosina. Useimmat koulunkäyntiohjaajat onkin palkattu määräaikaisella työsopimuksella. Tämä osoittaa, että koulunkäyntiohjaajien työpanoksesta tingitään ensimmäisenä, kun taloustilanne vaatii säästöjä. Tällaiset säästötoimet huomioiden on todettava, että tällä hetkellä koulu yhteisöohjaajan todelliset työskentelymahdollisuudet Seinäjoen kouluissa on hyvin pienet. Nykyinen taloudellinen taantuma onkin erittäin haasteellista aikaa, varsinkin juuri valmistuvalle yhteisöpedagogille.

Tämän hetkistä taloudellisista haasteista huolimatta pidän koulu yhteisöohjaajan toimintaa tarpeellisena ja tärkeänä osana kehitettävässä tulevaisuuden koulujärjestelmää Suomessa. Kokeiluna koulu yhteisöohjaajan tehtävä olisi mielenkiintoista toteuttaa Seinäjoen kaupungissa. Seinäjoki on kokenut viime vuosina kolme kuntaliitosta. Siten Seinäjoen koulutoimi on ollut myös murrosten keskellä. Tällöin olisi mahdollista saada tutkimustuloksia lukuisista eri kouluista ja myös useilta koulutoimessa työskennelleiltä henkilöiltä joiden työympäristöt ovat olleet erilaisia. Yksittäistä kokeilua ajatellen Niemistön koulu olisi erittäin hyvä paikka aloittaa uuden koulu yhteisöohjaajan toimiminen yhteisöllisyyden vahvistajana. Niemistön koulu on kehittynyt merkittävästi viime vuosien aikana. Koulurakennus on juuri saatu remontoitua ja laajennettua. Niemistön alueen asukasmäärä ja siten Niemistön koulun oppilasmäärä on kasvanut merkittävästi laajan uudisrakentamisen johdosta. Noin kymmenen vuotta sitten Niemistön



koulu uhattiin sulkea pienen oppilasmäärän vuoksi. Tällä hetkellä tilanne on aivan toinen. Juuri saneerattu koulu on osoittautunut saman tien jopa liian pieneksi tulevaisuuden oppilasmäärää ajatellen. Niemistön alueella ei ole tällä hetkellä nuorisotiloja tai päiväkotia. Ne ovat kyllä esiintyneet lukuisissa suunnitelmissa ja aloitteissa, mutta sillä aseteella ne ovat toistaiseksi pysyneetkin. Huono taloudellinen tilanne ei varmastikaan nopeuta kyseisten investointien ja suunnitelmien toteuttamista. Kouluyhteisöohjaaja voisi toiminnallaan ja ideoillaan saada korvattua osan siitä, mitä esimerkiksi nuorisotilojen puute aiheuttaa. Kouluyhteisöohjaaja voisi osallistua esimerkiksi erilaisen kerhotoiminnan järjestämiseen koulun tiloissa. Tästäkin syystä kouluyhteisöohjaajan työskentely olisi tärkeää Niemistön koulussa.

Kuten Salminen toi kirjassa *Yhdessä kasvattamaan* esille, yhteiskunnassamme avainkysymys on lasten hyvinvointi ja se kuinka herkkä lapsen kasvu on kouluiästä lähtien. Jokainen varmasti ymmärtää tämän asian, mutta kuinka hyvin otamme sen huomioon päätöksissämme ja valinnoissamme. Elämme nyt aikaa, jolloin resursseja leikataan ja supistetaan. Kuntien taloudellinen tilanne on huono ja säästökohteita etsitään aktiivisemmin kuin mietitään koulu-toiminnan kehittämistä. Tämä tuo mieleen kysymyksen, miksi lasten kasvatukseen ja opetukseen anneta tarpeeksi resursseja. Valtio ja kunnat säästävät lasten oppimiseen liittyvissä asioissa liikaa. Hyvänä esimerkkinä resurssien vähentämisestä pidemmällä aikavälillä voi käyttää kerhotoiminnan kehittämistä. Vuosina 1990-1991 kerhotoiminta oli huipussaan. Tuolloin kouluissa oli erilaisia kerhoja noin 19 000 kappaletta. Kymmenen vuotta myöhemmin kerhoja oli enää noin 1 000 kappaletta. (Sippola 2009, Koulukerhokeskuksen rekisteri.)

Pidän kouluyhteisöohjaajan toiminnan hyötyjä selvänä. Kyse onkin mielestäni pääasiassa rahasta sekä kuntien halusta, ymmärryksestä ja tahdosta kiinnittää huomiota lasten yhteisöllisyyteen ja kouluyhteisöohjaajan toiminnan tärkeyteen. Taloudellisen tilanteen parannuttua ja päättäjien ymmärrettyä yhteisöllisyyden merkityksen sekä opettajien ja vanhempien huolenaiheet, tulemme toivottavasti huomaamaan kouluyhteisöohjaajan ammatin vakiintumisen kouluihin.

## LÄHTEET

Hamarus, Päivi 2008. Koulukiusaaminen (huomaa, puutu, ehkäise).  
Hämeenlinna: Karisto.

Hirsjärvi, Sinikka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2001. Tutki ja kirjoita.  
Vantaa: Tummavuori.

Pentti, Veikko 2003. Turvallinen yhteisö- turvattu yksilö (*Turvallisuutta kasvatuksen ja yhteiskuntapolitiikan keinoin*). Helsinki: Yliopistopaino.

Pulkkinen, Lea & Launonen, Leevi 2009. Eheytetty koulupäivä. Helsinki: Edita.

Raina, Liisa & Haapaniemi, Rauno 2007. Yhteisöllinen pedagogi ”...ettei tarvitse tehdä yksin.”. Tallinna: AS Pakett.

Salminen, Pirjo (toim.) Yhdessä kasvattamaan 2005 (*Kohti välittämisen toimintakulttuuria*). Keuruu: Otava.

Särkelä, Jussi 2008. Koulumurhat. Vantaa: Hansaprint.

Wikström, Gustav ja Salminen, Pirjo 2005. Hyvä kasvatus on yhteiskunnan rakentamisen kulmakivi. Teoksessa Pirjo Salminen (toim.) Yhdessä kasvattamaan. Keuruu: Otava.

Jukkala, Tarja, Kuivakangas, Johanna & Lind, Kimmo 2008. Humanistisen ammattikorkeakoulun uutiskirje syksy 2008. Artikkelissa *Vierelläkulkijoita koulupäivään – koulujen yhteisöllisyyttä rakentamassa*. Viitattu 11.10.2009.  
<https://pro.humak.edu/humakpro/humak/345393/Uutiskirje-1-251108.pdf?leppel02>

Launonen, Leevi 2009. Kasvuympäristöjen ja arvojen murros. Viitattu 8.11.2009. Kristillinen kasvatus 3/2004.  
<http://www.evl.fi/kkh/to/kkn/kksv/20043/leevi.htm>

Martikainen, Anna-Mari 2009. Unelmaverstas kannustaa tavoittelemaan haaveitaan. Viitattu 20.10.2009.  
<http://www.tampereenseurakunnat.fi/juttugalleria2009/unelmaverstas>

Opintoluotsi. Viitattu 20.10.2009.  
[http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/koulutusalat\\_ja\\_ammait/opetusohjelma.aspx?StudyProgrammId=29a45bc6-dfeb-4836-8e8e-51372b510109](http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/koulutusalat_ja_ammait/opetusohjelma.aspx?StudyProgrammId=29a45bc6-dfeb-4836-8e8e-51372b510109)

Tikkanen, Tiina 2009. Kiinnostus ja kuuntelu yhteisöpedagogin avainsanat.

Viitattu 8.11.2009. Opettaja elehti 24/2009.

[http://www.opettaja.fi/pls/portal/docs/PAGE/OPETTAJALEHTI\\_EPAPER\\_PG/2009\\_24/page16.htm](http://www.opettaja.fi/pls/portal/docs/PAGE/OPETTAJALEHTI_EPAPER_PG/2009_24/page16.htm)

LIITE 1: Niemistön koulun opettajille ja koulunkäyntiavustajille osoitettu kysely

**NIEMISTÖN KOULU**

14.5.2009

**Opettajat ja koulunkäyntiavustajat**

Hei!

Opiskelen yhteisöpedagogiksi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Tämä kysely on osa päättötyötäni jonka aiheena on kouluyhteisöohjaaja kouluyhteisössä.

Tarkoitukseni on selvittää millainen tarve Seinäjoen kaupungin ala-asteen oppilaitoksissa olisi erityiselle kouluyhteisöohjaalle, miten kouluyhteisöohjaaja voisi toimia ja miten kouluyhteisöohjaaja voisi parantaa ja edesauttaa lasten ja nuorten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja siten koulumenestystä.

Kouluohjaaja toimisi yhteistyössä nuorisotoimen ja koulujen kanssa. Kouluohjaaja ryhmäyttäisi oppilaita eri tasoilla; ryhmissä, luokissa ja koko koulun piirissä. Ryhmäyttäminen tapahtuisi erilaisten tapahtumien, tekemisien, oppituntien ja projektien kautta. Hän vahvistaisi yhteisöllisyyttä oppilaiden kesken ja kehittäisi toimintaa ja yhteistyötä eri tahojen kanssa jotka ovat osaltaan vaikuttamassa lasten ja nuorten kasvuun ja hyvinvointiin.

Kysely on täysin luottamuksellinen ja kaikki vastauslomakkeet käsitellään nimettöminä. Pyydän Teitä ystävällisesti vastaamaan alla esitettyihin kysymyksiin ja palauttamaan vastauksenne oppilaitoksenne johtajalle oheisessa kirjekuoressa. Kysely sisältää monivalintakysymyksiä sekä avoimia vapaan tekstin kysymyksiä. Ole hyvä ja ympyröi mielipidettäsi koskeva vastausvaihtoehto monivalintakysymyksissä ja kirjoita vastauksesi avoimissa kysymyksissä vastaukselle varattuun tilaan.

Tämä kysely koskee erityisesti projektiohjainteni aikana suorittamaani työoppimista Niemistön koulussa Seinäjoella aikajaksolla 26.1 - 9.4.2009. Kyselyllä pyrin kartoittamaan miten kouluyhteisöohjaajan tarve ja tarkoitus koetaan Niemistön koulussa.

Kiitos!

*Elsi Leppämäki*

## KYSELYLOMAKE

### Yleistä:

Sukupuoli:

- a) Nainen                      b) Mies

3. Työskentelen:

- a) Opettajana  
b) Koulunkäyntiavustajana  
c) Muu, mikä? \_\_\_\_\_

3. Kauanko olet työskennellyt lasten ja nuorten parissa?

\_\_\_\_\_

4. Kauanko olet työskennellyt Niemistön ala-asteella?

\_\_\_\_\_

### Monivalintakysymykset:

Valitse vastaukseksi parhaiten omaa mielipidettäsi koskeva vastaus ympyröimällä vaihtoehtoa kuvaava numero. Vastausvaihtoehdot ovat:

<b>1</b> =Täysin eri mieltä	<b>2</b> =Jokseenkin eri mieltä	<b>3</b> =En osaa sanoa	<b>4</b> =Jokseenkin samaa mieltä	<b>5</b> =Täysin samaa mieltä
--------------------------------	------------------------------------	----------------------------	--------------------------------------	----------------------------------

**Opiskelijan (Elsi Leppämäen) työoppiminen:**

5. Mielestäni opiskelijan toteuttamat toiminnot, mm. luistelupuuha päivä ja toimintapäivä, olivat hyödyllisiä tapahtumia koululle.

-		?		+
1	2	3	4	5

Miksi ja miten?

---

---

---

---

---

6. Oppilaat ovat kertoneet hyvää palautetta koskien opiskelijan työharjoittelu-aikaa ja hänen järjestämiä toimintoja.

-		?		+
1	2	3	4	5

7. Olen havainnut positiivista muutosta oppilaiden käyttäytymisessä opiskelijan ollessa työharjoittelussa tai sen jälkeen.

-		?		+
1	2	3	4	5

8. Mitä muuta haluaisit sanoa Elsin työoppimiseen liittyen?

---

---

---

---

---

**Kouluyhteisö:**

9. Opettajien työtehtävät, kiire ja työpaine ovat lisääntyneet viime vuosina.

-		?		+
1	2	3	4	5

10. Monesti tuntuu, että työtunnit eivät riitä tarvittavien työasioiden huolelliseen tekemiseen.

-		?		+
1	2	3	4	5

11. Koulukäyntiavustajat ovat hyvin tärkeä osa koulua ja onnistunutta opetusta.

-		?		+
1	2	3	4	5

12. Opetuksen sujuvuuden ja opetussuunnitelman toteutumisen vuoksi henkilökuntaa tulisi olla enemmän.

-		?		+
1	2	3	4	5

13. Oppilaiden välinen kiusaaminen on lisääntynyt työhistoriani aikana.

-		?		+
1	2	3	4	5

14. Lisääntynyt lasten ja nuorten henkinen pahoinvointi on havaittavissa koulussani.

-		?		+
1	2	3	4	5

15. Mihin asioihin tulisi koulussa kiinnittää enemmän huomiota (merkitse mielestäsi 5 tärkeintä asiaa tärkeysjärjestyksessä 1-5):

Oppiaineisiin

Liikuntaan

Kiusaamisen ehkäisemiseen

Elämyksien järjestämiseen

Yksilöllisyyteen

Koulumatkoihin

Kulttuuriin

Tapahtumien järjestämiseen

Koulun tiloihin ja piha-alueeseen

Yhteisöllisyyteen

Luokan henkeen

Yhteistyöhön kotien kanssa

Sosiaaliseen kanssakäymiseen

Käytöstapakoulutukseen

Käytännön taitoihin

16. Mihin muuhun tulisi mielestäsi kiinnittää enemmän huomiota ja miksi?

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**Yhteisöllisyys:**

17. Mielestäni luokassani, jossa työskentelen, on hyvä luokkahenki.

-		?		+
1	2	3	4	5

18. Yksittäisen luokan ilmapiirillä on vaikutusta koko koulun ilmapiiriin (negatiivinen tai positiivinen).

-		?		+
1	2	3	4	5

19. Koulussa tehtävät yhteisöllisyyttä korostavat asiat vaikuttavat positiivisella tavalla oppilaisiin.

-		?		+
1	2	3	4	5

20. Välitunneilla tulisi olla enemmän valvoja.

-		?		+
1	2	3	4	5

21. Koulun vapaa-ajan toimintaa saisi olla enemmän; esim: kerhoja, välituntitoimintaa jne.

-		?		+
1	2	3	4	5



22. Olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö, jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa (esim. nuorisotoimi).

-		?		+
1	2	3	4	5

23. Koulussa tulisi kiinnittää enemmän huomiota yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin.

-		?		+
1	2	3	4	5

24. Koulun yhteiset tapahtumat ovat yhteisöllisyyden vahvistamista.

-		?		+
1	2	3	4	5

25. Mitä muuta tulee mieleesi yhteisöllisyydestä ja sen tarpeellisuudesta?

---

---

---

### Oppilaiden hyvinvointi ja käyttäytyminen:

26. Oppilaiden käyttäytymiseen ja käytöstapoihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

-		?		+
1	2	3	4	5

27. Koulun henkilökunnan pitäisi kyetä puuttumaan oppilaiden välisiin konflikteihin ja vuorovaikutukseen nopeammin ja paremmin kuin tähän saakka.

-		?		+
1	2	3	4	5

28. Opetussuunnitelman mukainen opetus- ja kasvatustyö on niin laaja, että sen hyvään toteuttamiseen tulisi saada lisää resursseja.

-		?		+
1	2	3	4	5

29. Millaista apua kaipaisit tai tarvitsisit parhaan mahdollisen kasvatus- ja opetustyön onnistuneeseen suorittamiseen?

---

---

---

---

---

---

---

30. Koulussa tulisi olla erityinen henkilö joka osallistuisi kasvatustyöhön ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen.

-		?		+
1	2	3	4	5

31. Oppilaan hyvinvointi vaikuttaa koulumenestykseen ja kaverisuhteisiin.

-		?		+
1	2	3	4	5

32. Mitä muuta haluaisit kertoa koskien oppilaiden hyvinvointia ja käyttäytymistä?

---

---

---

---

---

---

---

**Työskentely:**

33. Tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen opetuksen ohella on raskasta.

-		?		+
1	2	3	4	5

34. Näytelmien ja ilmaisutaidon opettaminen ja järjestäminen vaatii paljon energiaa ja tunteja.

-		?		+
1	2	3	4	5

35. Pidän apua ilmaisutaidon opettamiseen ja siihen liittyvien toimintojen järjestämiseen hyödyllisenä ja toivottavana.

-		?		+
1	2	3	4	5

36. Olisi hyvä että koulussa olisi erillinen ohjaaja, joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymisen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin puttumiseen.

-		?		+
1	2	3	4	5

37. Opettajat ovat usein liian kiireisiä huomatakseni asioita, joihin pitäisi puuttua koulussa (esim. kiusaaminen, yksinäisyys, henkinen pahoinvointi).

-		?		+
1	2	3	4	5

38. Yhteisöllisyyteen liittyviin asioihin on kiinnitettävä enemmän huomiota lapsen ja nuoren kasvatuksessa.

-		?		+
1	2	3	4	5

39. Yhteisöllisyys kasvattaa solidaarisuutta, erilaisuuden hyväksymistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

-		?		+
1	2	3	4	5

40. Muita huomioita

---

---

---

---

---

---

---

---

KIITOS VASTAUKSESTASI!

LIITE 2: Niemistön koulun oppilaiden vanhemmille osoitettu kysely

## **NIEMISTÖN KOULU**

### **Vanhemmat**

Hei!

Opiskelen yhteisöpedagogiksi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Tämä kysely on osa päättötyötäni jonka aiheena on **kouluyhteisöohjaaja kouluyhteisössä**. Tämä kysely liittyy projektiopintojeni aikana suorittamaani työoppimiseen Niemistön koulussa aikajaksolla 26.1 - 9.4.2009.

Tarkoitukseni on selvittää millainen tarve Seinäjoen kaupungin ala-asteen oppilaitoksessa olisi erityiselle kouluyhteisöohjaalle, miten kouluyhteisöohjaaja voisi toimia ja miten kouluyhteisöohjaaja voisi parantaa ja edesauttaa lasten ja nuorten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja siten koulumenestystä.

Kouluyhteisöohjaaja toimisi yhteistyössä nuorisotoimen, järjestöjen, seurakunnan ja koulujen kanssa. Kouluyhteisöohjaaja ryhmäyttäisi oppilaita eri tasoilla; ryhmissä, luokissa ja koko koulun piirissä. Ryhmäyttäminen tapahtuisi erilaisten tapahtumien, tekemisien, oppituntien ja projektien kautta. Hän vahvistaisi yhteisöllisyyttä oppilaiden kesken ja kehittäisi toimintaa ja yhteistyötä eri tahojen kanssa jotka ovat osaltaan vaikuttamassa lasten ja nuorten kasvuun ja hyvinvointiin. Kouluyhteisöohjaaja kiinnittäisi enemmän huomiota lasten käyttäytymiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin.

Kysely on täysin luottamuksellinen ja kaikki vastauslomakkeet käsitellään nimettöminä. Pyydän Teitä ystävällisesti vastaamaan alla esitettyihin kysymyksiin ja palauttamaan vastauksenne Niemistön koululle lapsenne luokanopettajalle oheisessa kirjekuoressa. Lapsenne opettaja kerää kirjekuoret. **Viimeinen palautuspäivä 9.10.2009.**

Kysely sisältää monivalintakysymyksiä sekä avoimia vapaan tekstin kysymyksiä. Ole hyvä ja ympyröi mielipidettäsi koskeva vastausvaihtoehto monivalintakysymyksissä ja kirjoita vastauksesi avoimissa kysymyksissä vastaukselle varattuun tilaan.

Kiitos!

*Elsi Leppämäki*

## KYSELYLOMAKE

### Yleistä:

Lapseni on / ovat (merkitse rastilla):

1. luokalla	
2. luokalla	
3. luokalla	
4. luokalla	
5. luokalla	
6. luokalla	

### Monivalintakysymykset:

Valitse vastaukseksi parhaiten omaa mielipidettäsi koskeva vastaus ympäröimällä vaihtoehtoa kuvaava numero. Vastausvaihtoehdot ovat:

<b>1</b> =Täysin eri mieltä	<b>2</b> =Jokseenkin eri mieltä	<b>3</b> =En osaa sanoa	<b>4</b> =Jokseenkin samaa mieltä	<b>5</b> =Täysin samaa mieltä
--------------------------------	------------------------------------	----------------------------	--------------------------------------	----------------------------------

### Vastaa kysymyksiin, lapsesi näkökulmasta:

	-		?		+
1. Lapseni viihtyy koulussa hyvin.	1	2	3	4	5
	-		?		+
2. Lapseni kokee koulun positiivisena asiana.	1	2	3	4	5
	-		?		+
3. Lapseni on saanut uusia ystäviä koulussa.	1	2	3	4	5
	-		?		+
4. Lapseni kertoo mielellään koulupäivän tapahtumista.	1	2	3	4	5

5. Lapseni on tullut kiusatuksi koulussa.

-		?		+
1	2	3	4	5

6. Lapseni pitää ja on erityisesti mielissään seuraavista asioista koulussa (merkitse rastilla):

Kaverit

Äidinkieli

Matematiikka

Liikunta

Kuvaamataito

Käsityöt

Ympäristötieto

Koulun juhlat

Koulun tapahtumat

Välitunnit

Kilpailut

Retket

Musiikki

Esiintyminen

Muu, mikä?

**Vastaa omasta, vanhemman näkökulmasta:**

7. Olen ollut tyytyväinen lapseni koulussa saamaan aineopetukseen.

-		?		+
1	2	3	4	5

8. Olen ollut tyytyväinen lapseni koulussa saamaan kasvatukseen.

-		?		+
1	2	3	4	5

9. Koulun tulisi enemmän kiinnittää huomiota lasten tapakasvatukseen ja käyttäytymiseen.

-		?		+
1	2	3	4	5

10. Koti on kasvatusta varten ja koulu aineopetusta varten.

-		?		+
1	2	3	4	5

11. Koulunkäynnin tulee opettaa lapselle sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä.

-		?		+
1	2	3	4	5

12. Mihin asioihin tulisi koulussa kiinnittää enemmän huomiota (merkitse mielestäsi 5 tärkeintä asiaa tärkeysjärjestyksessä 1-5):

Oppiaineisiin

Liikuntaan

Kiusaamisen ehkäisemiseen

Elämyksien järjestämiseen

Yksilöllisyyteen

Koulumatkoihin

Kulttuuriin

Tapahtumien järjestämiseen

Koulun tiloihin ja piha-alueeseen

Yhteisöllisyyteen

Luokan henkeen

Yhteistyöhön kotien kanssa

Sosiaaliseen kanssakäymiseen

Käytöstapakoulutukseen

Käytännön taitoihin

Muu, mihin?

#### Yhteisöllisyys ja koulu yhteisöohjaaja:

13. Uskon, että lapseni luokassa on hyvä luokkahenki.

-		?		+
1	2	3	4	5

14. Yksittäisen luokan ilmapiirillä on vaikutusta koko koulun ilmapiiriin (negatiivinen tai positiivinen).

-		?		+
1	2	3	4	5

15. Koulussa tulisi olla erityinen henkilö, jonka työtehtävänä olisi toteuttaa ryhmäyttämistä, luokkahengen ja yhteisöllisyyden vahvistamista.

-		?		+
1	2	3	4	5

16. Oppilaan hyvinvointi vaikuttaa koulumenestykseen ja kaverisuhteisiin.

-		?		+
1	2	3	4	5

17. On tärkeää, että koulussa järjestetään toimintaa johon kotoakin osallistutaan, koko perheen kanssa.

-		?		+
1	2	3	4	5

18. Yhteisöllisyys kasvattaa solidaarisuutta, erilaisuuden hyväksymistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

-		?		+
1	2	3	4	5

19. Luokissa tulisi toteuttaa enemmän yhteisöllisyyttä ja luokan me-henkeä vahvistavia toimintoja.

-		?		+
1	2	3	4	5

20. Olisi tärkeää, että koulussa olisi henkilö, jonka työtehtävänä olisi vapaa-ajan toiminta, erilaisten tapahtumien järjestäminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa (esim. nuorisotoimi, seurakunta, järjestöt)

-		?		+
1	2	3	4	5

21. Olisi hyvä, että koulussa olisi erillinen ohjaaja, joka keskittyisi oppilaiden käyttäytymisen ja keskinäisen kanssakäymisen seuraamiseen ja asioihin liittymiseen. Tämä henkilö osallistuisi kasvatustyöhön ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen

-		?		+
1	2	3	4	5

40. Muita huomioita:

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

KIITOS VASTAUKSESTASI!